

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
22. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA OSKRBA**

ZAKLJUČNA NALOGA

ZAGOTAVLJANJE LOGISTIČNE PODPORE NA MOM

Kandidat: nadporočnik, Tonja Delopst

Mentor: nadporočnik, mag. Boštjan Korelc

Maribor, oktober 2011

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Slovenska vojska
Poveljstvo za doktrino, razvoj,
izobraževanje in usposabljanje
Šola za častnike

Številka:

Datum:

ZAKLJUČNA NALOGA

ZAGOTAVLJANJE LOGISTIČNE PODPORE NA MOM

Kandidat: nadporočnik, Tonja Delopst

Mentor: nadporočnik, mag. Boštjan Korelc

Maribor, oktober 2011

KAZALO

POVZETEK	IV
SUMMARY	V
1 UVOD	1
1.1 NAMEN NALOGE	1
1.2 CILJ NALOGE	1
1.3 UPORABLJENE METODE	1
1.4 OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV	2
1.4.1 Logistična podpora	2
1.4.2 Mirovne operacije	2
1.4.3 Poveljevanje	3
1.4.4 Samozadostnost	3
2 VOJAŠKA LOGISTIKA	4
2.1 POJMOVANJE LOGISTIKE	4
2.2 POJMOVANJE VOJAŠKE LOGISTIKE	4
2.2.1 NATO definicija logistike	4
2.3 VLOGA IN POMEN VOJAŠKE LOGISTIKE	5
2.4 NAČELA VOJAŠKE LOGISTIKE	5
2.5 ZUNANJE IZVAJANJE LOGISTIČNE PODPORE - OUTSOURCING	6
2.6 ZAGOTOVITEV VZDRŽLJIVOSTI SIL	6
3 LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE	7
3.1 UPORABNA LOGISTIKA - LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE	7
3.2 NALOGE LOGISTIČNE PODPORE	7
3.3 VLOGA LOGISTIČNE PODPORE	7
3.4 ORGANIZIRANOST LOGISTIČNE PODPORE	8
3.5 ORGANIZIRANOST POVELJEVANJA	8
3.6 TAKTIČNA, OPERATIVNA IN STRATEŠKA LOGISTIČNA PODPORA	9
3.7 ŠTIRI RAVNI LOGISTIČNE PODPORE	9
3.7.1 Prva raven logistične podpore	9
3.7.2 Druga raven logistične podpore	9
3.7.3 Tretja raven logistične podpore	10
3.7.4 Četrta raven logistične podpore	10
3.8 FUNKCIONALNA PODROČJA LOGISTIKE	10
3.8.1 Oskrbovanje	11
3.8.1.1 <i>Splošno</i>	11
3.8.1.2 <i>Oskrba z blagom</i>	11
3.8.1.3 <i>Operativno tehnični kriteriji</i>	12
3.8.1.4 <i>Zagotavljanje oskrbe</i>	12
3.8.1.5 <i>Storitve</i>	12
3.8.1.6 <i>Organiziranje oskrbe</i>	12
3.8.2 Premik in transport	13
3.8.2.1 <i>Splošno</i>	13
3.8.2.2 <i>Načrtovanje premikov</i>	13
3.8.2.3 <i>Organizacija transportov</i>	14
3.8.2.4 <i>Kopenski transport</i>	14
3.8.2.5 <i>Železniški transport</i>	14
3.8.2.6 <i>Pomorski transport</i>	14

3.8.2.7	<i>Zračni transport</i>	15
3.8.2.8	<i>Organizacija transportnih zmogljivosti SV</i>	15
3.8.3	<i>Vzdrževanje MS</i>	15
3.8.3.1	<i>Splošno</i>	15
3.8.3.2	<i>Organizacija vzdrževanja MS</i>	15
3.8.3.3	<i>Nosilci nadzora stanja ter izvajanja vzdrževanja MS</i>	16
3.8.3.4	<i>Evakuacija MS</i>	16
3.8.4	<i>Zdravstvena zagotovitev</i>	17
3.8.4.1	<i>Splošno</i>	17
3.8.4.2	<i>Načrtovanje zdravstvene zagotovitve</i>	17
3.8.4.3	<i>Zdravstvena oskrba</i>	17
3.8.4.4	<i>Zdravstvena evakuacija</i>	17
3.8.4.5	<i>Zagotovitev zdravstvenih informacij in zdravstvena dokumentacija</i>	18
3.8.4.6	<i>Izhodišča za organiziranje zdravstvene zagotovitve SV</i>	18
3.8.5	<i>Vojaška infrastruktura</i>	18
3.8.6	<i>Finančna zagotovitev</i>	19
4	LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE NA MOM	20
4.1	LOGISTIČNA PODPORA SV V NATOVIH OPERACIJAH	20
4.2	LOGISTIČNA PODPORA V OPERACIJAH V PODPORO MIRU	20
4.3	SPLOŠNO O LOGISTIČNI ZAGOTOVITVI SVNKON NA OPERACIJI V OKVIRU ISAF	21
4.4	LOGISTIČNE OBVEZNOSTI VODILNE DRŽAVE V SEKTORJU	22
4.4.1	Nastanitev	22
4.4.2	Zagotavljanje prehrane	22
4.4.3	Dovajanje enot v cono operacije in njihov povratek v Slovenijo	22
4.4.4	Zagotavljanje medicinske podpore	22
4.4.5	Ostale usluge in storitve	23
4.4.6	Praktično izvajanje logističnih nalog iz tehničnega sporazuma	23
4.5	SESTAVA IN NALOGE NACIONALNEGA PODPORNEGA ELEMENTA	23
4.5.1	Organiziranost in sestava NPE	23
4.5.2	Naloge NPE	24
4.6	PREDLOGI IZBOLJŠAVE LOGISTIČNE PODPORE SLOVENSKE VOJSKE V AFGANISTANU	24
4.6.1	Priprave pred odhodom na MOM	25
4.6.2	Premiki in transporti	25
4.6.3	Namestitvev	26
4.6.4	Organiziranje oskrbe	26
4.6.5	Vzdrževanje	26
4.6.6	Zdravstvena zagotovitev	26
4.6.7	Infrastruktura	27
4.6.8	Finančna zagotovitev	27
4.6.9	Vrnitev in konsolidacija	27
5	ZAKLJUČEK	28
	VIRI IN LITERATURA	29
	SEZNAM SLIK IN TABEL	30
	OPREDELITEV SLOVENSКИH KRATIC	31
	OPREDELITEV ANGLEŠКИH KRATIC	32
	SLOVAR ANGLEŠКИH BESED	34
	IZJAVA O AVTORSTVU	35

POVZETEK

Logistična podpora oboroženih sil zajema številne omejitve, težave in predvsem natančno poznavanje operativnih in tudi strateških nalog. Posebne odzivne sile NATA (NRF) predstavljajo še dodatne posebnosti, kar predstavlja dodatne logistične ovire kot pri izvajanju nalog na mirovni operacijah in misijah. Naloge logistične podpore temeljijo na popolni obliki samozadostnosti, kar predstavlja najtežjo obliko logistične podpore v vseh organizacijah in sistemih. Za dosledno izvajanje samozadostnosti pa so potrebne neposredne izkušnje, na različnih nivojih. Gre za neposredne izkušnje, ki so ključne za kakršnokoli izboljšavo na področju logistične podpore enot Slovenske vojske. Pomembno vlogo pri vsem tem pa ima tudi poveljevanje, ki mora temeljiti na realnih temeljih in predvsem zavedajoč se vseh ovir pri logistični podpori.

Ključne besede: logistična podpora, NATO, mirovne operacije in misije, samozadostnost, poveljevanje.

SUMMARY

Logistical support of the armed forces includes a number of limitations, problems and above all detailed knowledge of operational and strategic tasks. Special NATO Response Force (NRF) is the additional features, which represents the additional logistical barriers to the implementation of tasks in peace operations. The tasks of logistic support based on the complete form of self-sufficiency, which represents a severe logistical support across organizations and systems. For the full implementation of self-sufficiency and direct experience are needed at various levels. This is a direct experience that is critical for any improvement in the field of logistical support units of the Slovenian Army. Important role in all this it also has a command to be based on realistic basis, and especially awareness of the barriers to logistics support.

Keywords: logistic support, NATO, peacekeeping operations, self-sufficiency, commanding

1 UVOD

Vojaška logistika Slovenske vojske je ključni dejavnik zagotavljanja delovanja enot Slovenske vojske na ozemlju Republike Slovenije kakor tudi zunaj nacionalnih meja. Oblikovanju odzivne, pravočasne, mobilne, prilagodljive, skratka učinkovite ter ekonomične logistične podpore enot Slovenske vojske lahko prispevajo tudi dolgoletne izkušnje in sodobne rešitve poslovne (podjetniške) logistike, vendar jih moramo prilagoditi logističnemu sistemu Slovenske vojske (Vojaška logistika, 2007, str. 2-3).

V zavezniških operacijah je večji poudarek na večnacionalnosti logistične podpore, ki racionalizira, koncentrira in skrbi za optimalno uporabo logističnih virov. V ta namen se ustanavljajo večnacionalna logistična poveljstva in enote, v katere države sorazmerno s silami za bojevanje in bojno podporo prispevajo svoje logistične vire, in sicer enote ali posamezne pripadnike. Obveznost sodelujočih držav v skupnih operacijah je, da na logističnem področju zagotovijo enakopraven delež med vrstami sil glede na vlogo v bojnem delovanju, skladno z velikostjo celotnega prispevka v operaciji. Tako je Slovenska vojska obvezana, da v zavezniške operacije prispeva tudi svoje logistične vire (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 30).

1.1 NAMEN NALOGE

V načelu mora SV sama zagotoviti logistično podporo v operacijah zavezništva, vendar ji Nato s svojimi rešitvami omogoča reševanje logistične podpore v obsegu, ki je smiseln zanjo. Logistična podpora je odvisna od sklenjenih sporazumov in pripravljenosti sodelujočih držav, predvsem članic Nata, držav partneric in drugih organizacij. SV v načrtovanju in izvajanju logistične podpore vojaških operacij upošteva Natova doktrinarna izhodišča.

Skladno z zavezniškimi izhodišči je SV v skupnih operacijah odgovorna za logistično podporo svojih enot po nacionalni liniji ali skladno s predhodno sklenjenimi sporazumi z drugimi državami, ki sodelujejo v operacijah. Zaradi tega je na območju operacij dolžna oblikovati samostojen ali združen nacionalni podporni element, katerega naloga je zagotavljanje nacionalne logistične podpore poveljstvom in enotam SV ter usklajevanje sporazumov z drugimi državami, organizacijami, podjetji in ustanovami na območju operacij (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 30).

Namen naloge je preučiti ali se tudi v praksi upošteva in izvaja Natov novi koncept logistične podpore v mednarodnih operacijah v podpori miru, ki se nanaša na večnacionalno logistično podporo. Namen naloge je tudi ugotoviti, kako in na kakšen način se dejansko zagotavlja logistična podpora SV v mednarodnih operacijah v podpori miru, kateri problemi pri tem nastajajo ter kje in kako poiskati morebitne rešitve.

1.2 CILJ NALOGE

Cilj naloge je ugotoviti kako, glede na že uveljavljen koncept logistične podpore v teoriji in praksi, poiskati morebitne rešitve in na podlagi njih zagotoviti ustrezno logistično podporo pripadnikom in enotam SV v mirovniških operacijah in misijah (MOM).

1.3 UPORABLJENE METODE

Pri pisanju zaključne naloge sem uporabila metodo analize ter interpretacije pridobljenih pisnih in elektronskih virov. V veliko pomoč, pa so mi bile tudi osebne izkušnje, ki sem jih pridobila na MOM v Afganistanu leta 2008 - 2009.

1.4 OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV

1.4.1 Logistična podpora

Logistična podpora je dejavnost, s katero se zagotovijo sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanja. Obsega dejavnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se znotraj šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij. To so oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje, zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura ter finančna zagotovitev. Materialna sredstva se skladno z navodili in pravili uporabe, ki jih predpiše proizvodna logistika, uporabljajo in spremljajo skozi ves predviden življenjski cikel, do predaje sredstev v izločitev (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 15).

1.4.2 Mirovne operacije

Zaradi potrebnega začetnega vpogleda v temeljno razumevanje in kategorizacijo mirovnih operacij v naslednji preglednici posplošeno povzemamo in primerjalno predstavljamo tipične izbrane značilnosti OZN, Nata, EU in OVSE ter vpliv teh značilnosti na način njihovega varnostnega delovanja, ki ga tu razumemo v obliki mirovnih operacij. Navedene organizacije z izvajanjem mirovnih operacij prispevajo skladno s svojimi pristojnostmi k zagotavljanju varnosti. Pri tem se osredotočamo na tiste značilnosti, iz katerih je razvidno sodelovanje in dopolnjevanje teh organizacij v mirovnih operacijah na splošni ravni (prim. Jazbec, 2006b).

Tabela 1: Primerjava izbranih značilnosti štirih mednarodnih organizacij

Primerjava izbranih značilnosti štirih mednarodnih organizacij				
Organizacija	Število članic	Način zagotavljanja varnosti	Vrsta varnosti	Vrsta operacij
OZN	192	kolektivna varnost	mehka varnost	operacije ohranjanja miru
Nato	26	kolektivna obramba	trda varnost	operacije v podporo miru
EU	27	krizno upravljanje	mehka varnost	operacije vojaškega in civilnega kriznega upravljanja
OVSE	56	kooperativna varnost	mehka varnost	terenske aktivnosti in misije

Vir: Bilten Slovenske vojske, april 2009-11/št. 1, str. 101

Mirovne operacije (Peace Operations) v najširšem pomenu besede razumemo kot vse oblike vojaških in nevojaških aktivnosti, ki potekajo v kontekstu političnih in diplomatskih prizadevanj za vzpostavitev in ohranjanje mednarodnega miru. Mirovne operacije so sredstvo zunanje politike vse od začetka devetnajstega stoletja, razmahnilo so se po drugi svetovni vojni, nov pomen in zagon pa so dobile po koncu hladne vojne oziroma po letu 1989. Mirovne operacije so ena od najbolj opaznih aktivnosti Organizacije združenih narodov (OZN), čeprav mnoge še vedno potekajo izven njenega okvira (Jelušič Ljubica, 2005, str. 12).

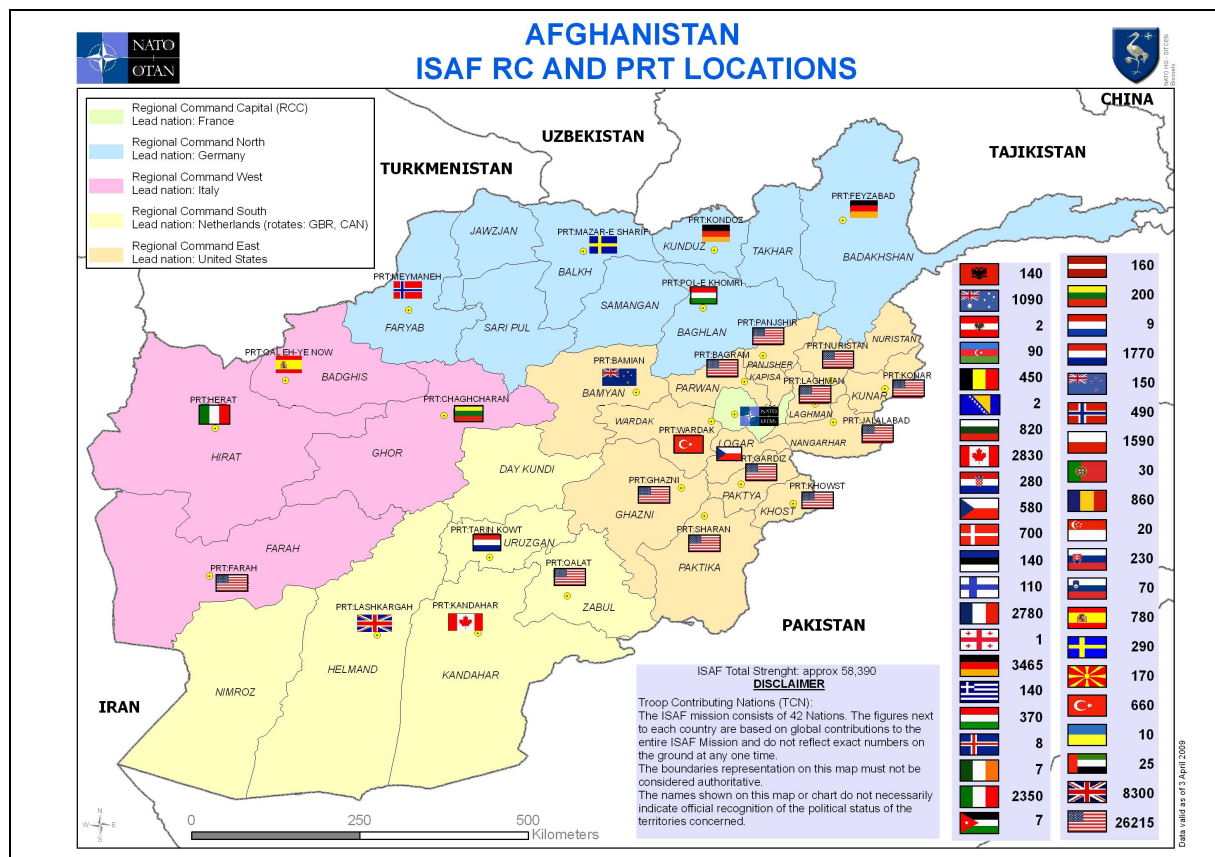
1.4.3 Poveljevanje

Poveljevanje se uresničuje z dejavnostmi poveljnika ter sistema poveljevanja in kontrole. Poveljevanje je pristojnost, predpisana z zakonom, ki jo potrebuje poveljujoči za načrtovanje, organiziranje, vodenje in kontrolo dodeljenih sil. Je proces, v katerem uveljavlja svojo voljo in namen ter ju prenaša na podrejene. Temelji na vrednotah Slovenske vojske, strokovnosti in voditeljskih sposobnostih poveljnika, na normativnih aktih, ki poveljniku dajejo formalno avtoriteto in odgovornost, ter na učinkovitem in zanesljivem sistemu poveljevanja in kontrole (Vojaška doktrina, 2006, str. 63).

1.4.4 Samozadostnost

Samozadostnost se nanaša na stanje, kjer enota ne zahteva kakršne koli zunanje pomoči, podpore, ali interakcije, za preživetje, zato je to vrsta osebne ali kolektivne avtonomije, ki ne trguje z zunanjim svetom.

Slika 1: Razporeditev NATO ISAF v Afganistanu

Vir: ISAF Placemant, internet, 2011.

2 VOJAŠKA LOGISTIKA

2.1 POJMOVANJE LOGISTIKE

Logistiko danes opredeljujemo kot znanost in aktivnost in ima bistveno širši pomen, kot sta oskrba ali distribucija. Glede na razvoj vojaških sistemov in gospodarstva ugotavljamo, da je največji pomen logistike v njenem prispevku k učinkovitejšemu izvajanju procesov in zniževanju stroškov poslovanja. V gospodarstvu se logistika ukvarja s prostorsko in časovno transformacijo materiala, energije in informacij. V vojaških sistemih je njen pomen veliko širši, saj poleg oskrbe z materialom vsebuje še druge logistične funkcije, ki se sicer v različnih vojskah lahko nekoliko razlikujejo. Običajno vključuje vzdrževanje materialnih sredstev, Transporte in premike ljudi ter materiala, zdravstveno oskrbo ljudi in živali, zagotavljanje in vzdrževanje infrastrukture ter zagotavljanje in upravljanje finančnih virov.

Po Prebiliču se termin logistika pojavlja v dveh glavnih sferah: ekonomski in vojaški. Pri vojaški logistiki oskrbo definira kot podpomenko vojaške logistike (logistika sodobnega vojskovanja je bistveno več kot le oskrba). Razlikuje med logistiko, ki se pojavlja na strateškem nivoju, kot posrednik med nacionalnim gospodarstvom in vojaškimi enotami, in logistično podporo, ki se pojavlja na taktičnem nivoju in skrbi za neposredno podporo vojaških enot na bojišču.

Do sedaj sta uporabljena dva termina, povezana z logističnimi dejavnostmi vojaških sistemov: vojaška logistika in logistična podpora, ki ju ne smemo enačiti (Vojaška logistika, 2007, str. 8-11).

2.2 POJMOVANJE VOJAŠKE LOGISTIKE

Vojaška logistika je disciplina logistike, ki se ukvarja z zagotovitvijo blaga in storitev za izvajanje delovanja vojaških sil v določenem času in prostoru. Vojaška logistika predstavlja predvsem logistiko porabe in v manjši meri tudi del proizvodne logistike.

Vojaška logistika zajema logistično načrtovanje in razvoj, štabne dejavnosti in postopke na logističnih funkcionalnih področjih in logistično zagotovitev delovanja vojaških sil. Vojaška logistika zajema tudi širok spekter podpornih logističnih aktivnosti.

V funkcionalnem smislu vojaška logistika zajema:

- oblikovanje in razvoj logističnih struktur in sistemov logističnih funkcionalnih področij,
- nabavo, skladiščenje, premike, distribucijo, evakuacijo, razporeditev in razbremenitev z materialom,
- vzdrževanje in zagotavljanje vzdržljivosti in sposobnosti sredstev,
- transport in premike,
- pridobitev, uporabo, vzdrževanje in izločitev vojaške infrastrukture,
- preventivno zdravstveno varstvo, zdravstveno in veterinarsko oskrbo,
- finančno zagotovitev (Koncept preoblikovanja logistike, 2003, str. 6).

2.2.1 NATO definicija logistike

Danes je definiranje vojaške logistike in njeno praktično izvajanje v Slovenski vojski prilagojeno standardom zveze NATO. V Natu je dogovorjena definicija logistike zapisana v 42. poglavju priročnika zveze NATO in pravi: "Izraz »logistika« lahko pomeni različne stvari v različnih državah in v različnih kontekstih. Opredelitev NATO se sklicuje na "znanost o načrtovanju in izvajajo gibanja in vzdrževanje sil". Izraz se nanaša na vidike vojaških operacij, ki se ukvarjajo z naslednjimi:

- načrtovanje in razvoj, nabava, skladiščenje, transport, distribucijo, vzdrževanje, evakuacija in odlaganje materiala,
- prevoz osebja,

- nakupom, gradnjo, vzdrževanje, delovanje in razporeditev objektov,
- pridobitev ali opravljanje storitev,
- zdravstveno in podporo zdravstvenih storitev."

2.3 VLOGA IN POMEN VOJAŠKE LOGISTIKE

Vloga in pomen moderne vojaške logistike v oboroženih silah sta se okrepila zlasti v drugi svetovni vojni in po njej. S tehnološkim razvojem, celovitim obvladovanjem kopenske, morske, zračne in vesoljske dimenzije, vse večjim številom osebja, oborožitve ter druge vojaške opreme se je pomen logičnega in racionalnega razporejanja virov, potrebnih za uspeh poslanstev vojaških operacij, nenehno večal. Poveljniki, ki so se dobro zavedali pomena tako svoje kot sovražnikove logistike, so imeli nedvomno več možnosti za zmago, kar se je pokazalo v zgodovini vojaških spopadov. Kot je rekel General Erwin Johannes Eugen Rommel: »In a man-to-man fight, the winner is he who has one more round in his magazine«.

Poleg izobraženih in usposobljenih pripadnikov, ki delujejo na funkcijskem področju logistike, je zelo pomembno, da vojaško logistiko poznajo tudi poveljniki v oboroženih silah in obrambnem sistemu.

Za države je značilno, da pri oblikovanju vojaške logistike upoštevajo namen in vlogo vojske, ki sta določena v političnih in zakonskih dokumentih države. Zato je temeljna naloga vojaške logistike, da ustvarja materialne in kadrovske razmere za opravljanje nalog, določenih v teh dokumentih.

Povezanost med logistiko na vojaškem in civilnem področju se iz dneva v dan povečuje, saj velika večina oboroženih sil za optimizacijo in koncentracijo omejenih virov na vseh funkcionalnih področjih logistike uporablja storitve zunanjih pogodbenih partnerjev. Meja med uporabo svojih vojaških in zunanjih virov tako postaja zamegljena, največja skrb današnjih vojaških logistov pa je zagotovitev najpomembnejših lastnih virov za temeljne naloge oboroženih sil, ki jih lahko opravljajo samo strokovno usposobljeni ter izurjeni pripadniki vojske, zmožni delovanja v kriznem in vojnem okolju.

Vojaška logistika je vgrajena v obrambne sisteme držav in zagotavlja oboroženim silam materialne ter druge razmere za delo v miru, krizi in vojni. Za sodobne vojne z asimetričnimi grožnjami sta namreč značilni udeležba velikega števila ljudi ter uporaba različnih vrst orožja, vojaške tehnike in opreme, streliva, pogonskega goriva in olj, večjega števila nadomestnih delov za bojno tehniko ter več vrst storitev. To povečuje težave z oskrbovanjem, sledenjem gibanja materialnih sredstev, vzdrževanjem, premiki in transporti, skladiščenjem, evidencami, prehrano, oblačenjem, oskrbo ranjenih in obolelih ter celotnim upravljanjem človeških in materialnih virov.

2.4 NAČELA VOJAŠKE LOGISTIKE

Načela vojaške logistike izhajajo iz splošnih spoznanj o zakonitostih delovanja oboroženih sil in zgodovine vojaških spopadov. Predstavljajo podlage, na katerih se gradi organizacija logistične podpore vojaških operacij. Načela vojaške logistike so:

- **Ekonomičnost:** načrtovana, usklajena in učinkovita uporaba danih logističnih virov za doseganje največjih mogočih učinkov. Kaže se s porabo materialnih in finančnih sredstev (stroški) ter z vloženimi napori izvajalcev.
- **Enostavnost:** način organiziranosti in izvedbe logistične podpore vojaški operaciji, ki mora težiti k preglednosti ter preprostemu razumevanju sodelujočih.
- **Osredotočenost:** usmerjenost vseh dejavnosti in logističnih virov v zagotovitev uspeha načrtovanega delovanja. Dosega se po načelu od pomembnega (točke osredotočenja) do manj pomembnega.
- **Pravočasnost:** vse naloge logistike morajo biti opravljene v dogovorjenem ali predpisanem času. Zamude pomenijo zmanjševanje bojne moči enot in posledično lahko

tudi izgubljene bitke. Sistem in subjekti logistike morajo biti organizirani tako, da lahko pravočasno zagotavljajo vse ukrepe, nujne za doseganje ciljev.

- Predvidevanje: ocenjevanje in načrtovanje verjetnih potreb po logistični podpori na vseh funkcionalnih področjih logistike ter različnih ravneh logistične podpore, in sicer še pred izraženimi zahtevami enot.
- Preglednost: štabni organi logistike in enote morajo imeti v vsakem trenutku natančne podatke o stanju na vseh funkcionalnih področjih logistike, saj so bistven element pri odločanju poveljnikov.
- Prilagodljivost: sistem logistične podpore mora biti prilagodljiv in ustrezno odziven za doseg uspeha v operaciji.
- Pristojnost: je tudi odgovornost, ki mora biti natančno določena in nedvoumna.
- Sodelovanje: na področju logistične podpore mora biti vzpostavljena najvišja stopnja sodelovanja med vsemi funkcionalnimi področji logistike, drugimi funkcijskimi področji, med enotami, ki jih podpira, ter vsemi drugimi subjekti, ki lahko prispevajo k zanesljivosti in uspešnosti.
- Usklajenost: zahteva logično in pregledno sodelovanje, obveščanje ter delitev nalog na različnih ravneh vodenja, poveljevanja in upravljanja.
- Zadostnost: logistična podpora omogoča načrtovano količinsko in kakovostno podporo enotam ter s tem izpolnjevanje njihovih poslanstev in nalog (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 16-17).

2.5 ZUNANJE IZVAJANJE LOGISTIČNE PODPORE - OUTSOURCING

Logistična podpora SV opravlja del svojih logističnih dejavnosti prek preverjenih in kvalificiranih zunanjih izvajalcev doma in v tujini. Za dopolnjevanje lastne logistične podpore poteka zunanje izvajanje skladno z načeli vojaške logistike ter razpoložljivostjo kadrovskih, materialnih in finančnih virov ter časa, in sicer na vseh funkcionalnih področjih logistike.

Pri zunanjem izvajanju je treba ohraniti razmejitve med tistimi logističnimi nalogami, ki jih lahko opravlja vojska, in storitvami, ki jih lahko opravlja civilna organizacija. Meja mora biti povsem jasna predvsem pri operacijah kriznega odzivanja (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 18).

2.6 ZAGOTOVITEV VZDRŽLJIVOSTI SIL

Vzdržljivost je sposobnost vojaških sil, da ohranijo potrebno raven bojne moči, dokler ne dosežejo ciljev delovanja oziroma uresničijo poslanstva. Pri tem je pomembno zagotoviti kadrovsko in materialno zamenljivost in dopolnitev sil ter neprekinjenost logistične podpore.

Logistična podpora ima pomembno vlogo pri vzdržljivosti sil tako v mirnodobnem delovanju kot pri delovanju enot v operacijah kriznega odzivanja in vojni. Logistična podpora na vseh funkcionalnih področjih zagotavlja silam za bojevanje in silam za bojno podporo sposobnost za uresničevanje zastavljenih ciljev. Za zagotovitev potrebne stopnje bojne moči enot med operacijami je treba zagotoviti neprekinjenost logističnih virov in logistične podpore, kar pomeni določeno število oziroma količino logističnih ter vojaških zdravstvenih enot, strateškega transporta, taktične premičnosti, ustreznih zalog materialnih sredstev, storitev, infrastrukturo in ustrezno strukturo logističnega sistema poveljevanja in kontrole. Pri pridobitvi posameznih logističnih virov ima pomembno vlogo tudi podpora države gostiteljice s predhodno načrtovanimi dejavnostmi, kar pomeni skrbno načrtovanje logistične podpore v miru ter uporabo v kriznih in vojnih razmerah (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 18).

3 LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE

3.1 UPORABNA LOGISTIKA - LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE

V obrambnem sistemu Republike Slovenije je nosilec uporabne logistike SV. Za uporabno logistiko se uporablja termin logistična podpora SV. Logistična podpora je dejavnost, s katero se zagotovijo sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanja. Obsega dejavnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se znotraj šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij. To so oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje, zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura ter finančna zagotovitev. Materialna sredstva se skladno z navodili in pravili uporabe, ki jih predpiše proizvodna logistika, uporabljajo in spremljajo skozi ves predviden življenjski cikel, do predaje sredstev v izločitev (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 15).

Slovenska "Vojaška doktrina" definira logistično podporo, in sicer kot: "... dejavnost, ki se izvaja z namenom zagotovitve sposobnosti za delovanje in ohranjanja vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanj. Obsega aktivnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se v okviru šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij: oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje (materialnih sredstev), zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura in finančna zagotovitev" (Vojaška doktrina, 2006: 62). V njej zasledimo tudi, da materialni viri SV (oborožitev, oprema, vojaška infrastruktura in druga materialna sredstva) "... temeljijo na materialnih in finančnih zmožnostih države, zagotavlja pa jih sistem logistične podpore Slovenske vojske..." (Vojaška doktrina, 2006, 31).

3.2 NALOGE LOGISTIČNE PODPORE

Temeljne naloge logistične podpore so:

- oblikovanje, organiziranje in razvoj logističnih struktur ter logističnih funkcionalnih področij,
- pravočasno in kakovostno načrtovanje logistične podpore,
- optimalno izkoriščanje razpoložljivih kadrovskih, materialnih in finančnih virov ter skrb zanje,
- oskrbovanje poveljstev, enot ali posameznikov,
- premiki in transporti osebja ter materialnih sredstev,
- vzdrževanje in upravljanje materialnih sredstev,
- zdravstvena oskrba pripadnikov Slovenske vojske ali oboroženih sil držav zaveznic ter veterinarska oskrba,
- upravljanje vojaške infrastrukture,
- finančna zagotovitev delovanja Slovenske vojske doma in v tujini (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 17).

3.3 VLOGA LOGISTIČNE PODPORE

Glede na vlogo v bojnem ali nebojnem delovanju se sile za logistično podporo SV uvrščajo med sile za zagotovitev delovanja, pri čemer je njihova glavna naloga zagotavljanje možnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil. Logistična podpora SV je prisotna pri vseh načinih delovanja, ofenzivnem, defenzivnem, stabilizacijskem, specialnem, informacijskem,

podpornem in prehodnem, s pravočasno zagotovitvijo materialnih virov in storitev pa poveljnikom omogoča izpolnjevanje nalog. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 19).

3.4 ORGANIZIRANOST LOGISTIČNE PODPORE

Temeljna organizacijska delitev funkcijskega področja logistike je delitev na medsebojno povezljiva in soodvisna logistična funkcionalna področja, ki so: oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje, zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura ter finančna zagotovitev. Vodja posameznega funkcionalnega področja je v določenem poveljstvu SV strokovno odgovoren za delovanje področja v poveljstvih in enotah, ki jim je poveljstvo nadrejeno.

V poveljstvih SV je funkcijsko področje logistike organizirano v štabnih organih logistike. To so posamezniki ali skupine, organizirane in izurjene za svetovanje in vodenje logistične podpore v poveljstvih in enotah SV ter v zavezništvu. Naloga štabnih organov logistike je usmerjanje, upravljanje in vodenje logistične podpore SV skladno z veljavno normativno ureditvijo ter usmeritvami nadrejenega.

Sile za zagotovitev delovanja, med katere spadajo logistične in vojaške zdravstvene enote, enote za zračni transport ter letalske in mornariške baze, delimo na premestljive in nepremestljive. Premestljive logistične in vojaške zdravstvene enote so tiste, ki so v sestavi premestljivih sil za bojevanje, sil za bojno podporo ali pa so organizirane za samostojno delovanje v operacijah. Nepremestljive enote vojaške logistike so enote prostorske logistike in so namenjene logistični podpori SV na območju Republike Slovenije. Posamezni deli iz njihovih sestav se lahko uporabijo tudi za sodelovanje v operacijah s premestljivimi silami (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 19).

3.5 ORGANIZIRANOST POVELJEVANJA

Za logistično podporo enotam SV so odgovorni načelnik najvišjega vojaškega štaba SV ter njemu podrejeni poveljniki poveljstev in enot. Pri odločitvah s funkcijskega področja logistike jih podpirajo načelniki štabnih organov logistike. Na najvišji strateški ravni vojaške organiziranosti SV je načelnik štabnega organa logistike odgovoren za uresničevanje politike logistične podpore SV, ki jo opredeljujejo normativni akti in usmeritve načelnika GŠSV. Načelniki štabnih organov logistike podrejenih poveljstev izvajajo svoje naloge skladno z normativnimi akti s funkcijskega področja logistike, usmeritvami načelnika štabnega organa logistike nadrejenega poveljstva ter usmeritvami svojega poveljnika. Delovanje in usmeritve štabnih organov logistike morajo biti skladni z usmeritvami nadrejenega, z načelom enostarešinstva ter upoštevanjem linije vodenja in poveljevanja.

Logistična in vojaška zdravstvena poveljstva ter enote lahko delujejo skladno s svojo mirnodobno organiziranostjo in nalogami, lahko pa delujejo tudi v začasnih sestavah, tako znotraj SV kot zavezništva. V primeru takšnega delovanja se na podlagi naloge nadrejenega poveljnika ali sporazumov v zavezništvu določi način poveljevanja. Poveljevanje je lahko popolno ali omejeno glede na pooblastila poveljujočega in vključuje naslednje oblike omejene pristojnosti:

- operativno poveljevanje,
- operativna kontrola,
- taktično poveljevanje,
- taktična kontrola,
- administrativna kontrola,
- usklajevalna pooblastila (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 20-21).

3.6 TAKTIČNA, OPERATIVNA IN STRATEŠKA LOGISTIČNA PODPORA

Zahteve po logistični podpori so odvisne od splošnih varnostnih razmer v okolju, nalog enot, stopnje ogroženosti ali situacije na bojišču. Za uresničevanje teh zahtev logistična podpora deluje kot taktična, operativna in strateška, pri čemer upoštevamo strukturo SV in strukturo enot zavezništva.

Taktična logistična podpora obsega področje delovanja bataljona, bataljonske bojne skupine, brigade in brigadne bojne skupine ter vzdržuje sposobnost teh enot za izvedbo nalog. Pri taktični logistični podpori so bistvene naloge oskrbovanja, premikov in transporta, vzdrževanja, zdravstvene oskrbe, vojaške infrastrukture ter finance zagotovitve, namenjene pripadnikom enot, kar jim omogoča izpolnitev poslanstva in nalog. Uspešna taktična logistična podpora SV zagotavlja enotam podporo ob pravem času in na pravem kraju.

Operativna logistična podpora se izvaja v višjih vojaških sestavah, kot je operativno poveljstvo, osredotočena pa je na vzpostavitev in vzdrževanje oskrbovalnih poti ter podporo silam na območju delovanja, skladno s prednostnimi nalogami, ki jih določi poveljnik operativnih sil. Vanjo spadajo sprejem sil ter nadaljnji premiki enot in osebja, zagotavljanje infrastrukture, razdelitev in upravljanje rezerv, sklepanje pogodb, zagotavljanje storitev in nadzor prometa doma ali v tujini.

Strateška logistična podpora načrtuje, usmerja in vodi celotno delovanje logistične podpore SV. Je kombinacija aktivnosti nacionalnih vojaških elementov in civilnih organizacij pri preskrbi vojske. Ukvarja se s strateško premičnostjo na nacionalni ravni, nacionalno nabavo, načrtovanjem logističnih sil ter strateško koncentracijo logističnih sil in sredstev na območju delovanja (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 21-22).

3.7 ŠTIRI RAVNI LOGISTIČNE PODPORE

Povezanost taktične, operativne in strateške logistične podpore se kaže v ravneh logistične podpore enot. Logistična podpora SV v smislu operativnosti in vzdržljivosti sil največkrat poteka na štirih ravneh (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 24).

3.7.1 Prva raven logistične podpore

Prva raven logistične podpore zagotavlja temeljno taktično delovanje enot z lastnimi formacijskimi viri vojaške opreme in logističnega kadra. Podpora se omejuje na tri dni bojnega delovanja nizke intenzivnosti, brez obnavljanja virov in zagotavljanja storitev. Logistična podpora zagotavlja taktične premike enot ter bojno in zdravstveno oskrbo na bojišču, vključno z evakuacijo moštva in izvleki materialnih sredstev (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 24).

3.7.2 Druga raven logistične podpore

Druga raven logistične podpore izvajajo formacijske ali namensko oblikovane logistične in vojaške zdravstvene enote, ki poleg dopolnjevanja prve ravni zagotavljajo večino storitvenih dejavnosti. V enote na drugi ravni se lahko vključujejo specialistični logistični moduli pridodanih enot. Druga raven zagotavlja do sedemdnevno oskrbo z vsemi oskrbnimi razredi, z dostavo do osnovne enote in evakuacijo materialnih sredstev ter vzdrževanjem, vključno z zamenljivostjo sklopov. Izjemoma lahko v primeru bojiščno odločujočega streliva dostava poteka neposredno do oborožitvenih sistemov v prvi bojni črti. Druga raven logistične podpore lahko zagotavlja logistično podporo tudi enotam, ki v svoji sestavi nimajo svojih logističnih enot ali pa so te namenjene za druge naloge (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 25).

3.7.3 Tretja raven logistične podpore

Tretja raven logistične podpore se v Republiki Sloveniji v miru največkrat uresničuje z zunanjimi izvajalci. V operacijah kriznega odzivanja, predvsem pa v operacijah po petem členu Natove pogodbe, se ta raven podpore uresničuje z vključevanjem logističnih virov SV v mednarodne združene sestave logističnih enot višjih ešalonov. V takih primerih navadno logistične in vojaške zdravstvene enote SV preidejo pod operativno kontrolo poveljnika združenega (logističnega) poveljstva (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 25).

3.7.4 Četrta raven logistične podpore

Najvišja raven logistične podpore v operacijah zunaj ozemlja Republike Slovenije je povezava med domačo oskrbno linijo in logistično podporo v združenem območju delovanja. Raven zagotavlja preglednost in pretok razredov oskrbe do operativno zahtevanih tridesetdnevnih standardnih zalog. Navadno se ta raven uresničuje v obliki nacionalnega podpornega elementa (NPE). Temeljne logistične funkcije nacionalnega podpornega elementa so:

- o organizacija in usklajevanje sprejema ter namestitve osebja in opreme, ki prihaja na območje delovanja ali se od tam vrača,
- o organizacija ter usklajevanje sprejema, skladiščenja in razdeljevanja sredstev posameznih razredov oskrbe,
- o organizacija in usklajevanje transportnih storitev,
- o priprava in izvajanje zdravstvene evakuacije,
- o usklajevanje z organi podpore države gostiteljice v državi gostiteljici,
- o usklajevanje z drugimi subjekti, ki znotraj pogodb in sporazumov sodelujejo pri logistični podpori enot Slovenske vojske,
- o izvajanje finančne zagotovitve ter sklepanje pogodb,
- o sodelovanje pri prevozi posmrtnih ostankov preminulih pripadnikov SV,
- o opravljanje drugih nalog s področja logistične podpore, ki so predvsem nacionalne in jih odreja najvišji predstavnik SV na območju operacije (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 25-26).

3.8 FUNKCIONALNA PODROČJA LOGISTIKE

Slika 2: Funkcionalna področja logistične podpore Slovenske vojske

Vir: Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 20.

3.8.1 Oskrbovanje

3.8.1.1 Splošno

Oskrbovanje so dejavnosti, ukrepi in postopki s katerimi z načrtnim in sistematičnim koriščenjem materialnih virov in zalog pravočasno in neprekinjeno zagotavljamo oskrbovanje poveljstev, enot in zavodov (PEZ) s sredstvi in storitvami, potrebnimi za delovanje. Dejavnosti oskrbovanja razdelimo na oskrbo z blagom in storitve. Funkcionalno področje oskrbovanja zajema naslednje dejavnosti:

- **Nabava:** je načrten nakup ali pridobitev materiala in sredstev ter zagotovitev storitev. Navedeno se praviloma zagotavlja centralizirano in je v domeni strateške odgovornosti, čeprav se nabava lahko izvaja tudi decentralizirano, na operativni in taktični ravni, z nakupi iz dovoljenih razpoložljivih materialnih virov.
- **Distribucija:** je načrtna porazdelitev ter organizirano razpošiljanje in razdeljevanje materialov in sredstev.
- **Skladiščenje:** je sprejemanje in izdajanje, spravljanje blaga v skladišče oziroma hranjenje blaga v skladišču.
- **Ohranjanje zalog in rezerv:** je vzdrževanje načrtovane količine materialov in sredstev, ki se hrani za uporabo v določenem časovnem obdobju oziroma za uporabo v kriznem ali vojnem delovanju.
- **Storitev:** je načrtovano in naročeno delo, ki se opravi za koga, praviloma za plačilo. Storitve so gostinske, komunalne, obrtne, poštno, prevozniške, zdravstvene in intelektualne.
- **Izločitev:** je začasna izločitev materialnih sredstev (MS) iz operativne uporabe ali trajna izločitev MS iz uporabe. Začasna izločitev obsega izločitev MS, ki so uporabna pogojno oz. njihova uporaba pomeni tveganje za varnost in zdravje ljudi ter varnost okolja, a jih SV potrebuje. Trajna izločitev obsega izvzetje MS, ki so ocenjena kot višek in jih SV ne potrebuje, ter izvzetje MS za katera je ugotovljeno, da so neuporabna ali poškodovana v meri, da bi njihovo nadaljnje vzdrževanje ali obnova bilo nesmotrno oziroma nerentabilno.

3.8.1.2 Oskrba z blagom

Oskrba z blagom zajema nabavo, distribucijo, skladiščenje, ohranjanje zalog in rezerv ter izločitev. Oskrba vključuje tudi določanje vrste in količine zalog in rezerv po ravneh logistične zagotovitve delovanja (LZD).

V SV ločimo 5 razredov oskrbe, in sicer:

- razred oskrbe I – potrošno blago; zajema material in sredstva, ki jih porabijo osebje in živali za zadovoljevanje svojih potreb, ne glede na pogoje bivanja in delovanja. Nosilci oskrbe za sredstva iz tega razreda so poveljstva, enote in zavodi ter nacionalni podporni element (NPE). Oskrba poteka preko logistične enote vojašnice (LOGEVOJ) in logističnih enot (LOGE) v miru in v vojni. Oskrbo s sanitetnim materialom, zdravili, krvjo in krvnimi derivati izvaja vojaška zdravstvena enota (VZE),
- razred oskrbe II – orožje, vojaška in ostala oprema; zajema materialna sredstva, zajeta v formacijah in kriterijih pripadanja, potrebna za zagotovitev delovanja. Nosilec oskrbe v SV je PP, ki na podlagi zahtevkov in odobrenih količin izvaja oskrbo preko LOGP. PSSV odobrava popolnitev zalog LOGP iz zalog MO. Oskrbo z medicinsko opremo izvaja VZE,
- razred oskrbe III – goriva in maziva; zajema goriva in maziva za vse namene, kuriva in dodatke za goriva. Nosilci oskrbe so LOGE. V tujini je nosilec organiziranja in usklajevanja oskrbe NPE,
- razred oskrbe IV – blago, ki ni v ostalih razredih; zajema material in sredstva, ki ni zajet v formacijah ter blago, ki ni zajeto v I., II., III. in V. razredu. Nosilci oskrbe so vojaška teritorialna poveljstva (VTP). Nosilec organiziranja in usklajevanja oskrbe enot v tujini je NPE,

- razred oskrbe V – SIMES in rakete; zajema vse vrste streliva, eksploziva, min, raket in kemičnih agensov. Nosilec oskrbe v SV je poveljstvo za podporo (PP), ki na podlagi zahtevkov in odobrene količine izvaja oskrbo poveljstev in enot preko LOGP do LOGEVOJ in LOGE brigad in bataljonov.

V Slovenski vojski (SV) in Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije (MORS) se uporablja še druge klasifikacije materialnih sredstev.

3.8.1.3 Operativno tehnični kriteriji

Za oblikovanje in vzdrževanje zalog in rezerv se uporabljajo operativno tehnični kriteriji (OTK), ki so osnova za načrtovanje oskrbe enot. OTK so:

- Bojni komplet (BK): je OTK s katerim izkazujemo količino in vrsto SIMES in raket, ki pripada enoti oborožitve: vojaku, orožju ali bojnemu sredstvu.
- Enotovna zaloga (EZ): je OTK s katerim izkazujemo količino in vrsto materialnih sredstev, ki jih ima enota pri sebi. Za SIMES in rakete se enotovne zaloge praviloma izkazujejo v bojni komplet.
- Dan oskrbe (DOS): je OTK s katerim izkazujemo potrebno količino materialnih sredstev za zagotovitev enodnevnega oskrbovanja.
- Odobrena poraba (OP): je OTK s katerim izkazujemo dovoljeno porabo MS enote ali posameznika za izvedbo določene naloge. Lahko se definira za izvedbo celotne naloge oziroma po fazah ali etapah. Praviloma se izkazuje v bojni komplet.
- Dnevna izguba (DI): je OTK s katerim izkazujemo izgube posameznih vrst ali skupin MS pri enodnevem izvajanju delovanja.

3.8.1.4 Zagotavljanje oskrbe

Zagotavljanje oskrbe predstavlja načrtno, organizirano in sistematično rabo materialnih virov in zalog, s katerimi zagotavljamo optimalno, pravočasno in neprekinjeno oskrbo PEZ s potrebnim blagom za delovanje. Zaloge ešaloniramo po ravneh LZD z uporabo OTK. Za vzdrževanje potrebnih zalog je treba vzpostaviti načrtno dopolnjevanje, da bi se tako izognili nepotrebnim obremenitvam in preprečili prekinitev oskrbe.

Ekonomičnost in zadostnost oskrbe zagotovimo s pravilnim načrtovanjem, racionalnimi nabavami, pravočasnimi popolnitvami, načrtnim obnavljanjem, ekonomičnim transportom, pravilnimi odločitvami o ešaloniranju in natančnim vodenjem podatkov o stanju zalog.

3.8.1.5 Storitve

Storitve zajemajo pripravo hrane, oskrbo z vodo, kopanje, pranje, kemično čiščenje, zamenjavo in popravilo oblačil, obutve in osebne opreme, frizerske, gostinske, trgovske, poštno in komunalne storitve ter storitve v zvezi z mrtvimi pripadniki oboroženih sil.

Storitve se zagotavljajo z lastnimi zmogljivostmi ter preko zunanjih izvajalcev na podlagi sporazumov in pogodb. Nosilci organiziranja in zagotavljanja storitev v Republiki Sloveniji so poveljstva, enote in zavodi. Nosilec organiziranja in usklajevanja storitev za enote v tujini je NPE.

3.8.1.6 Organiziranje oskrbe

Organiziranje oskrbe mora potekati tako, da je vzpostavljen učinkovit in neprekinjen pretok dopolnjevanja zalog v cilju, da bi se izognili maksimalnim obremenitvam in nevarnostim izgub. V SV organiziramo oskrbo po treh metodah:

- Pri metodi oskrbe "Push": poteka oskrba uporabnika po načrtu, na podlagi pričakovane porabe, neodvisno od njegove dejanske porabe in zalog.
- Pri metodi oskrbe "Pull": oskrba uporabnika poteka po načrtu, na podlagi njegovih zahtevkov.

- Pri metodi direktno: oskrba uporabnika poteka neposredno do končnega uporabnika in se izvaja zlasti v negotovih situacijah, oziroma v primerih izrednih zahtev za oskrbo.

Vse tri metode oskrbe se lahko v praksi dopolnjujejo in prekrivajo s ciljem učinkovite in pravočasnega dopolnjevanja enot.

Metode oskrbe se izvajajo na naslednje distribucijske načine:

- razdelitev na oskrbni točki ("Prevzem"), kjer uporabnik prevzema blago na vnaprej določeni oskrbni točki (OT). Za transport je odgovoren uporabnik,
- distribucija do enot ("Dostava"), kjer distributer ali LOGE dostavljajo blago neposredno do uporabnika. Za transport do enote je odgovorna distributer ali LOGE, ki izvaja oskrbo.

Za doseganje večje učinkovitosti oskrbe je možno tudi kombiniranje obeh distribucijskih načinov (Koncept preoblikovanja logistike, 2003, str. 20-24).

3.8.2 Premik in transport

3.8.2.1 Splošno

Premik in transport so dejavnosti, ukrepi in postopki, s katerimi se zagotavlja načrtno koriščenje prometnic, urejen premik kolon in vozil ter ekonomično koriščenje razpoložljivih transportnih kapacitet.

Funkcionalno področje premika in transporta zajema naslednje dejavnosti:

- Delovanje voznega parka: so postopki in ukrepi za organiziranje in zagotavljanje transportnih sredstev ter ohranjanje transportnih zmogljivosti.
- Premik: je del vojaškega delovanja s katerim zagotavljamo spremembo lokacije sredstev in oseb. Za premik so potrebna transportna sredstva, sredstva za manipulacijo s tovorom, infrastruktura ter informacijska podpora za načrtovanje in spremljanje premikov. Uspešnost premikov je odvisna od postopkov načrtovanja, organiziranja, izvajanja in kontrole premikov.
- Transport: je način premikanja sil in blaga. Zajema postopke in ukrepe ter sredstva vključno z napravami za rokovanje z gorivom za premik iz enega na drugo mesto.
- Nadzor in koordinacija: so načrtovalni in drugi organizacijski postopki in ukrepi za zagotavljanje učinkovitosti premika ter neprekinjenosti delovanja med premeščanjem blaga in osebja.

Premik je lahko strateški, operativni ali taktični:

- Strateški premik je premik lastnih ali zavezniških sil na večjih razdaljah, bodisi med vojskovališči, regijami ali izven območja zavezniške odgovornosti. Strateški premik se glede na časovno dopustnost in zmožnosti izvaja prioritarno s kopenskimi transportnimi sredstvi, nato s pomorskimi in na koncu z zračnimi transportnimi sredstvi.
- Operativni premik je premik lastnih ali zavezniških sil znotraj Republike Slovenije na operativni smeri ali območju.
- Taktični premik je premik lastnih ali zavezniških sil na območju delovanja.

3.8.2.2 Načrtovanje premikov

Za načrtovanje in izvedbo premika na strateški, operativni in taktični ravni so odgovorna poveljstva. V Nato vodenih operacijah je za načrtovanje in izvedbo premikov odgovoren Nato poveljnik.

Premik na področje delovanja se izvaja na podlagi načrtov za premik. Načrti morajo ustrezati stopnji pripravljenosti enote za premik. Z zavezniškim centrom za koordinacijo premikov (AMCC – Allied Movement Coordination Center) se usklajujejo vsi strateški premiki.

Pri PSSV se organizira nacionalni center za koordinacijo premikov (NCKP). NCKP ima naslednje naloge:

- načrtovanje premikov na strateški ravni med SV in zavezniškimi silami,
- usklajevanje izvajanja premikov med pristojnimi organi v RS in AMCC,
- operativno spremljanje in usmerjanje premikov enot SV in zavezniških sil na ozemlju RS,
- operativno poročanje pristojnim organom v RS in AMCC,

- vzdrževanje baze podatkov za funkcionalno področje premika in transporta v zavezniškem programskem produktu LOGBASE (baza logističnih podatkov).

3.8.2.3 Organizacija transportov

Organizacija transportov zajema:

- zagotavljanje zadostnih transportnih kapacitet za strateške, operativne in taktične premike,
- zagotavljanje sredstev za manipulacijo s tovorom v zadostnih količinah,
- organizacijo in postopke za delo na nakladalnih in razkladalnih mestih,
- zagotavljanje usposobljenosti za izvajanje transportov v skladu z veljavno zakonodajo.

Transportne kapacitete so zmogljivosti za izvajanje transporta blaga in oseb. Izražajo se kot nosilnost v težinski ali prostorninski meri ter služijo kot osnova za izračun načrtovanja transporta določenih količin tovora (blaga in oseb). Transportne kapacitete so pripadajoča vozila po formaciji namenjena za prevoz oseb, vojaške opreme, vleko ali prevoz oborožitve, evakuacijo poškodovanih sredstev ter zdravstveno evakuacijo.

Zaradi ekonomičnosti in učinkovitosti je za organizacijo transportov potrebno kopiciti transportne zmogljivosti v določenem času na določenem mestu. To mora potekati tako, da se lahko transportne zmogljivosti dekoncentrirajo zaradi koriščenja na celotnem območju delovanja, in se istočasno zadovoljijo potrebe večjega števila enot SV in drugih uporabnikov transportnih zmogljivosti ter storitev. Omogočeno mora biti hitro združevanje manjših transportnih enot v večje in obratno.

3.8.2.4 Kopenski transport

Kopenski transport zajema cestni, železniški in transport po notranjih vodnih poteh. Dominantna vloga kopenskega transporta se izraža v možnosti in sposobnosti prilagajanja vsem pogojem ter obstoječim zmožnostim infrastrukture. Kopenski transport se lahko z ustrezno izbiro transportnih sredstev prilagaja različnim zemeljskim, vremenskim, časovnim in operativno-taktičnim situacijam. Pomanjkljivosti kopenskega transporta predstavljajo zakonske omejitve, kompleksnost organiziranja in uskladitve ter izvajanja na prostoru in odvisnost od vremenskih pogojev (zima, megla, poledica).

Transportne kapacitete v SV se zagotavljajo z lastnimi sredstvi in s transportnimi sredstvi zunanjih izvajalcev na podlagi sporazumov in pogodb.

3.8.2.5 Železniški transport

Železniški transport se načrtuje, usklajuje v PSSV v sodelovanju s Slovenskimi železnicami na osnovi pogodbe. PEZ izrazijo svoje potrebe za železniške prevoze z zahtevki do Slovenskih železnic, ki zagotovi prevoz. Železniške transporte za potrebe izvajanja strateških premikov načrtuje in organizira PSSV z izvajalci na podlagi sporazumov in pogodb.

3.8.2.6 Pomorski transport

Pomorski transport zajema transport blaga in oseb po morju. Primeren je za transport večjega tovora na strateški ravni in je v nekaterih primerih edina možna vrsta transporta. Pomanjkljivosti pomorskega transporta je počasnost in odvisnost od vremenskih pogojev ter razporeditev in zmogljivosti pristanišč, povezanost pristanišč z drugimi vrstami transporta.

Pomorski transport se načrtuje, usklajuje in izvaja v sodelovanju z izbranim špediterjem. Špediter se izbere z javnim razpisom. Pomorske transporte za potrebe izvajanja strateških premikov načrtuje in organizira PSSV z izvajalci na podlagi sporazumov in pogodb.

3.8.2.7 Zračni transport

Zračni transport zajema transport blaga in oseb po zraku. Z zračnim transportom se predvsem na strateški ravni zagotavlja premeščanje enot ter njihova oskrba med delovanjem.

Transportne kapacitete v SV se za taktični in operativni zračni transport zagotavljajo z lastnimi sredstvi.

Transportne kapacitete za strateški zračni transport se zagotavljajo z lastnimi sredstvi SV in s transportnimi sredstvi zunanjih izvajalcev na podlagi sporazumov in pogodb.

Zračni transport se načrtuje, usklajuje in izvaja v sodelovanju z AMCC ustreznega strateškega poveljstva in izvajalcem transporta. Zračne transporte za potrebe izvajanja strateških premikov načrtuje in organizira Poveljstvo sil Slovenske vojske z izvajalci na podlagi sporazumov in pogodb.

3.8.2.8 Organizacija transportnih zmogljivosti SV

Bataljoni in višje enote imajo transportno enoto. PEZ se po formaciji popolnijo z lastnimi transportnimi sredstvi in s transportnimi sredstvi iz popisa ter z najemom, s tem, da so v premestljivih silah samo transportna sredstva SV.

V poveljniško logistični četi bataljona in višje je en ali več transportnih oddelkov. V premestljivem logističnem bataljonu je en ali več transportnih vodov. V logističnem poveljstvu je transportna četa (Koncept preoblikovanja logistike, 2003, str. 25-28).

3.8.3 Vzdrževanje MS

3.8.3.1 Splošno

Vzdrževanje MS so dejavnosti, ukrepi in postopki, s katerimi zagotavljamo tehnično brezhibnost, razpoložljivost in zanesljivost delovanja MS. Vzdrževanje materialnih sredstev zajema naslednje dejavnosti:

- Osnovno vzdrževanje: je celota postopkov in ukrepov za ohranjanje in zagotavljanje uporabnosti MS, ki jih izvaja uporabnik.
- Tehnično vzdrževanje: je celota postopkov in ukrepov za ohranjanje in zagotavljanje uporabnosti MS v okviru predpisanih norm delovanja in predvidenega načina uporabe, ki ga izvajajo specialisti in enote za vzdrževanje ter zunanji izvajalci na podlagi sporazumov in pogodb.
- Evakuacija MS: je premestitev poškodovanih, okvarjenih in uničenih MS iz ogroženih območij na mesta izvajanja popravil in obnove.
- Upravljanje z nadomestnimi deli: je načrtovanje in organiziranje oskrbe z nadomestnimi deli, spremljanje njihovih zalog in porabe ter njihovo pravočasno zagotavljanje na pravem mestu.

3.8.3.2 Organizacija vzdrževanja MS

Pri organizaciji vzdrževanja materialnih sredstev se upošteva naslednja izhodišča:

- PEZ vzdrževanje načrtujejo, organizirajo, izvajajo in kontrolirajo vzdrževanje materialnih sredstev, skladno z organizacijsko shemo vzdrževanja MS v SV.
- Načrtovanje vzdrževanja poteka po tehnoloških stopnjah, skladno s tehnično-tehnološkimi zahtevami, eksploatacijskimi in časovnimi normativi, ter izraženimi potrebami poveljstev in štabnih organov, ki so odgovorni za zagotavljanje bojne pripravljenosti sredstev oziroma enot.
- Prednost pri vzdrževanju imajo MS enot iz sestave sil z visoko stopnjo pripravljenosti, skladno z odločitvijo poveljstva, odgovornega za zagotavljanje bojne pripravljenosti teh enot, ter v skladu z veljavnimi tehnično-tehnološkimi zahtevami.

- Organizacija vzdrževanja se glede na razpoložljivost kapacitet in zmogljivosti enot določi z izvedbenim načrtom vzdrževanja MS. Za vzdrževanje MS se v skladu s tehnično-tehnološkimi zahtevami, razpoložljivimi finančnimi viri uporabljajo zunanji izvajalci na podlagi sporazumov in pogodb.
- Obseg in postopki oskrbe z nadomestnimi deli morajo biti vzpostavljeni v skladu z operativnimi zahtevami, stanjem pripravljenosti MS, s pričakovanim obsegom okvar, z opredeljenim časom za popravilo, z njihovo razpoložljivostjo in s potrebnim časom za nabavo.

Vzdrževanje v SV je vsebinsko razdeljeno v štiri tehnološke stopnje:

- Osnovno vzdrževanje obsega dnevni pregled, pripravo sredstev za uporabo in periodični pregled;
- Tehnično vzdrževanje na I. stopnji obsega tehnične preglede, lahka popravila ter kratkotrajno konzervacijo, dekonzervacijo in rekonzervacijo MS;
- Tehnično vzdrževanje na II. stopnji zajema srednja popravila MS, srednja popravila modulov in sklopov, zamenjavo in obnovo delov ter dolgotrajno konzervacijo;
- Tehnično vzdrževanje na III. stopnji obsega generalno obnovo MS, generalno obnovo modulov in sklopov, generalno obnovo sestavnih delov, proizvodnjo nadomestnih delov in namenskega orodja ter dolgotrajno konzervacijo.

Razmejitev glede izvajanja dolgotrajne konzervacije na II. ali III. stopnji tehničnega vzdrževanja je odvisna od razpoložljivih kapacitet za izvajanje dolgotrajne konzervacije v posameznih enotah in delavnicah za vzdrževanje.

3.8.3.3 Nosilci nadzora stanja ter izvajanja vzdrževanja MS

Nadzor vzdrževanja MS se izvaja po poveljniški liniji s poveljniškimi pregledi in funkcijski liniji s štabnimi nadzori ter notranjimi kontrolami na posamezni stopnji tehničnega vzdrževanja. Nadzore stanja MS izvajajo poveljstva bataljonov, brigad in višja poveljstva s štabnimi in poveljniškimi pregledi. Nadzor vzdrževanja MS izvajajo štabni organi za vzdrževanje v PEZ za tiste stopnje vzdrževanja, za katere so pristojni in jih izvajajo podrejene enote. Med kontrole spadajo:

- tehnična kontrola,
- izredni tehnični pregled,
- laboratorijske kontrole,
- verifikacija meril.

3.8.3.4 Evakuacija MS

Zajema postopke izvleke, diagnostike stanja in evakuacijski transport MS:

- Izvleka MS so postopki in ukrepi odstranitve poškodovanih, okvarjenih in uničenih MS iz nevarnega ali ovirajočega okolja na določeno zbirno točko. Izvleko izvajajo LOGE s formacijskimi sredstvi za izvleko. Na MOM izvleko organizira NPE.
- Diagnostika stanja MS so postopki in ukrepi ugotavljanja stanja tehnične in funkcionalne uporabnosti MS in definiranja nadaljnjih postopkov. Diagnostiko stanja izvajajo strokovni organi LOGE na zbirnih točkah.
- Evakuacijski transport so postopki in ukrepi premeščanja poškodovanih, okvarjenih in uničenih MS od zbirne točke do mesta za izvajanje popravil in obnove. Transport MS izvajajo LOGE. Posamezne postopke evakuacije se lahko izvaja tudi preko zunanjih izvajalcev na podlagi sporazumov in pogodb.

V LOGE se formirajo zbirne točke (ZT) za izvlečena MS, kjer se zbirajo poškodovana, okvarjena in uničena sredstva, sestavni deli, moduli in sklopi (Koncept preoblikovanja logistike, 2003, str. 28-31)

3.8.4 Zdravstvena zagotovitev

3.8.4.1 Splošno

Zdravstvena zagotovitev so dejavnosti, ukrepi in postopki zdravstvenih enot, s katerimi se po pravilih in predpisih medicinske stroke zagotavlja zdravstvena oskrba delovanja PEZ SV.

Zdravstvena zagotovitev zajema naslednje dejavnosti:

- Preventivno zdravstveno varstvo: je celota postopkov in ukrepov za varovanje zdravja ljudi, preprečevanja nastanka poškodb ter pojava in širjenja bolezni. Ukrepi preventivnega zdravstvenega varstva se izvajajo na podlagi epidemiološke situacije.
- Zdravstvena oskrba: je celota postopkov in ukrepov za ohranjanje ali obnovitev zdravja poškodovanih in obolelih. Zdravstvena oskrba zajema zdravstveno evakuacijo ter zdravljenje poškodovanih in obolelih.
- Veterinarska oskrba: je celota postopkov in ukrepov za zagotavljanje zdravstvenega varstva živali in zdravstvene ustreznosti živil, surovin in vode. Veterinarska oskrba zajema načrtovanje, spremljanje, organiziranje in izvajanje ukrepov veterinarsko-preventivnega varstva, epizootiološkega poizvedovanja, diagnosticiranja in ukrepanja pri pojavu kužnih bolezni (zoonoz) ter zdravstveno varstvo živali v SV.

3.8.4.2 Načrtovanje zdravstvene zagotovitve

Načrtovanje zdravstvene zagotovitve izvajajo posebni načrtovalni organi v poveljstvih brigad in višje ter v vojaški zdravstveni enoti SV, do brigadne ravni pa poveljniki zdravstvenih vodov.

3.8.4.3 Zdravstvena oskrba

Zdravstvena oskrba in nudenje pomoči se zagotavlja skozi štiri nivoje (ROLE 1 - 4), od mesta poškodbe do dokončne oskrbe.

Znotraj SV so zdravstveni viri in sredstva za zdravstveno oskrbo razporejeni na dva nivoja, po progresivni osnovi za izvajanje zdravljenja, zdravstvene evakuacije, ponovne oskrbe in drugih funkcij, ki so bistvene za ohranjanje zdravja. Vsak višji nivo vsebuje vse minimalne sposobnosti nižjega z dodatkom za višjo stopnjo. Zdravstvena sposobnost ne more imeti nižjo sposobnost kot jo označuje njena številčna oznaka. Prisotnost dodatnih zmožnosti se označi pri številčni oznaki stopnje nivoja z znakom "+".

3.8.4.4 Zdravstvena evakuacija

Zdravstvena evakuacija je transport pacientov pod medicinskim nadzorom od mesta poškodbe do prve zdravstvene oskrbe ali med nivoji zdravstvene oskrbe.

Evakuacija poškodovanih in obolelih oseb je eden pomembnejših elementov zdravstvene oskrbe. Evakuacijski postopki so neodvisni od organiziranosti zdravstvene zagotovitve in naloge enote kateri se zagotavlja oskrba. Cilj evakuacije je takojšnja in kvalitetna zdravstvena oskrba poškodovanih in obolelih oseb.

Sistem zdravstvene evakuacije mora vsebovati naslednje sposobnosti:

- sposobnost izvajanja evakuacije 24 ur na dan v vseh pogojih delovanja,
- nepretrgano zdravstveno oskrbo in spremljanje poškodovanih in obolelih v procesu zdravstvene evakuacije.

Zdravstveno evakuacijo do I. nivoja (ROLE 1) izvajajo enote samostojno in s pomočjo zmogljivosti zdravstvene enote na tem nivoju.

Zdravstveno evakuacijo na II. nivo in v javne zdravstvene ustanove izvajajo ROLE 2 z lastnimi zmogljivostmi ter s pomočjo zmogljivosti zdravstvene enote I. nivoja oziroma z zmogljivostmi javnega zavoda na podlagi načrtov in pogodb.

Zaradi specifičnih pogojev in razmer na bojišču in tam kjer ni organiziran ROLE 2, ROLE 1 izvaja zdravstveno evakuacijo direktno v javne zdravstvene ustanove.

3.8.4.5 Zagotovitev zdravstvenih informacij in zdravstvena dokumentacija

Uspešno zagotavljanje zdravstvenih informacij je pomemben element načrtovanja zdravstvene zagotovitve. Glavna področja zajemanja zdravstvenih informacij so:

- zagotavljanje statističnih podatkov za potrebe epidemiološke ali/in preventivne medicine,
- usmerjanje in spremljanje pacientov,
- zdravstveno poročanje,
- objava resnih bolezni in poškodb,
- natančna izdelava klinične evidence.

Statistične podatke za potrebe epidemiološke medicine zagotavlja javno zdravstvo, ostale pa zdravstvene enote SV.

Zdravstveno dokumentacijo predstavlja vodenje in obdelava zdravstvenih informacij o pacientu, ki vključuje osebne podatke, klinično zgodovino, potrebe po zdravniški oskrbi in evakuaciji ter nudeči podpori. Ustrezati mora standardom Nata.

V primeru, da se poškodovani ali oboleli (p/o) pripadnik SV zdravi v medicinskih zmogljivostih drugih zavezniških držav, mora nacionalno zdravstveno osebje (nacionalna medicinska skupina za povezavo) poskrbeti za prepis zdravstveno dokumentacijo o poteku zdravljenja.

3.8.4.6 Izhodišča za organiziranje zdravstvene zagotovitve SV

GŠSV in strokovno telo koordinirata in načrtujeta organizacijo zdravstvene zagotovitve SV. Na GŠSV je v načrtovanje in organiziranje zdravstvene oskrbe vključen strokovni svetovalec. GŠSV daje usmeritve za izdelavo operativnih načrtov in nadzira njihovo izvajanje.

Na strateški ravni se načrti usklajujejo tudi z Ministrstvom za zdravje (MZ).

Na operativni ravni se načrtuje, organizira in izvaja zdravstveno zagotovitev. V PSSV je pripadnik vojaškega zdravstva v sestavi posebne štabne skupine. Odgovoren je za načrtovanje, koordinacijo in nadzor podrejenih zdravstvenih enot, pridodanih zdravstvenih enot II. nivoja ter koordinacijo dela ustanov javnega zdravstva III. nivoja.

Na taktični ravni se zdravstvene enote uporabljajo za podporo vojaških enot z namenom doseganja taktičnih ciljev. Na taktični ravni je pripadnik zdravstvene enote - zdravnik v sestavi posebne štabne skupine poveljnika bataljona oziroma poveljnika enote enake ravni. Odgovoren je za delo zdravstvene enote I. nivoja.

V enotah in poveljstvih SV, kjer ni svetovalcev za zdravstveno zagotovitev, to nalogo prevzame poveljnik pridodane zdravstvene enote. Zdravstvena enota, ki zagotavlja zdravstveno oskrbo I. nivoja je podrejena poveljniku bataljona oziroma poveljniku enote enake ravni.

Vodstvo VZE skrbi za strokovno vodenje enot zdravstvene zagotovitve, ki zajema skrb za strokovni razvoj, specialistično izobraževanje in usposabljanje ter strokovno usmerjanje in podporo delovanja (Koncept preoblikovanja logistike, 2003, str. 32-35).

3.8.5 Vojaška infrastruktura

Vojaška infrastruktura je del obrambne infrastrukture RS za potrebe SV s katero upravlja SV. Funkcionalno področje vojaške infrastrukture zajema naslednje dejavnosti:

- Pridobitev: vojaške infrastrukture je dejavnost, ki zajema postopke in ukrepe nakupa zemljišč in izgradnje novih objektov in instalacij.
- Uporaba: vojaške infrastrukture je dejavnost, ki zajema stalno ali občasno rabo zemljišč, objektov in instalacij. .
- Vzdrževanje: vojaške infrastrukture je dejavnost, ki zajema postopke in ukrepe na vojaški infrastrukturi in jih zagotavlja uporabnik s ciljem ohranjanja ali izboljšanja stanja.
- Izločitev: vojaške infrastrukture iz uporabe je dejavnost odpisa nepremičnin, ki se zaključí s postopki odstranitve ali zapisniške predaje nepremičnine strokovnim službam MORS.

Na področju vojaške infrastrukture je potrebno upoštevati tudi naloge varstva pred požari, varstva pri delu in vse okolje varstvene standarde in predpise, ki veljajo v državi ter s

preventivnimi ukrepi vzpostaviti tako stanje, da bo zagotovljena ekološka varnost za osebe in premoženje v vseh vidikih uporabe.

3.8.6 Finančna zagotovitev

Finančna zagotovitev so dejavnosti, ukrepi in postopki PEZ, s katerimi se zagotavlja načrtovanje finančnih virov, zakonitost in učinkovitost finančnega poslovanja, zanesljivost finančnih podatkov in informacij ter točnost in popolnost knjigovodskih listin.

Finančna zagotovitev se izvaja v skladu z zakoni, podzakonskimi akti in predpisi ter dokumenti poveljevanja. Finančna zagotovitev v tujini se izvaja na podlagi memorandumov in tehničnih sporazumov o sodelovanju ob upoštevanju normativne ureditve v RS ter standardov Nata.

Finančna zagotovitev zajema naslednje dejavnosti:

- Načrtovanje finančnih virov: je celota postopkov in ukrepov, s katerimi vnaprej usklajeno razporedimo dodeljene finančne vire.
- Izvrševanje finančnega načrta: je celota postopkov in ukrepov, ki omogočajo realizacijo finančne zagotovitve izvajanja dejavnosti v SV.
- Analiziranje in poročanje o uresničevanju finančnega načrta: je celota postopkov in ukrepov s katerimi se zagotavlja vpogled nad porabo in preglednost realizacije finančnega načrta.

4 LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE NA MOM

4.1 LOGISTIČNA PODPORA SV V NATOVIH OPERACIJAH

SV je svoje pripadnike prvič napotila v Afganistan 25. februarja 2004. Pripadniki SVNCON ISAF izvajajo operacije za zagotovitev varnosti in stabilnosti v sodelovanju z afganistanskimi nacionalnimi varnostnimi silami (Afghan National Security Forces – ANSF), so pomoč pri razvijanju afganistanskih nacionalnih varnostnih sil in struktur, vključno z usposabljanjem nove afganistanske nacionalne armade (Afghan National Army – ANA) in nacionalne policije (Afghan National Police – ANP), podpirajo afganistansko vlado pri razoroževanju nezakonito oboroženih skupin, zagotavljajo podporo afganistanski vladi in mednarodno odobrenim prizadevanjem za boj proti mamilom z izmenjavo obveščevalnih podatkov ter učinkovitim obveščanjem javnosti in podpiranjem afganistanskih nacionalnih oboroženih sil v operacijah za boj proti mamilom, sodelujejo v civilno vojaških operacijah in podpirajo operacije za zagotavljanje humanitarne pomoči. (MORS, Slovenska vojska).

V načelu mora SV sama zagotoviti logistično podporo v operacijah zavezništva, vendar ji Nato s svojimi rešitvami omogoča reševanje logistične podpore v obsegu, ki je smiseln zanj. Logistična podpora je odvisna od sklenjenih sporazumov in pripravljenosti sodelujočih držav, predvsem članic Nata, držav partneric in drugih organizacij. Slovenska vojska v načrtovanju in izvajanju logistične podpore vojaških operacij upošteva Natova doktrinarna izhodišča (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 30).

Skladno z zavezniškimi izhodišči je SV v skupnih operacijah odgovorna za logistično podporo svojih enot po nacionalni liniji ali skladno s predhodno sklenjenimi sporazumi z drugimi državami, ki sodelujejo v operacijah. Zaradi tega je na območju operacij dolžna oblikovati samostojen ali združen nacionalni podporni element, katerega naloga je zagotavljanje nacionalne logistične podpore poveljstvom in enotam SV ter usklajevanje sporazumov z drugimi državami, organizacijami, podjetji in ustanovami na območju operacij (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 30).

4.2 LOGISTIČNA PODPORA V OPERACIJAH V PODPORO MIRU

PRIPRAVE: Z logističnimi pripravami se zagotavljajo oborožitev in oprema za izvajanje namenskih nalog v območju delovanja in ohranjanje vzdržljivosti sil za čas sodelovanja v operaciji. Logistična podpora v času izvajanja naloge obsega premik, transport, oskrbo, vzdrževanje sredstev in zdravstveno oskrbo. Temelji na nacionalnem podpornem elementu (NPE), ki je sestavni del SVNCON v sestavi večnacionalnih sil, in na podpori drugih držav na podlagi dvo- ali večstranskih pogodb. V pripravah ob napotitvi SVNCON na območje operacije se zagotovijo tudi možnosti za civilno-vojaško sodelovanje na območju njenega delovanja (Vojaška doktrina, 2006, str. 79).

ZNAČILNOSTI DELOVANJA POD VODSTVOM NATA: Logistična podpora temelji na nacionalni logistiki in večnacionalni podpori. Nacionalna logistična podpora je naloga NPE. Pri večnacionalni podpori so kot oblike podpore mogoče specializirana vloga, vodilna država ali večnacionalna združena enota za logistično podporo. Logistična podpora v sklopu večnacionalne podpore se zagotavlja s pogodbami o sodelovanju in tehničnimi dogovori. Nekatero logistične dejavnosti, kot je na primer strateški transport, zavezništvo neposredno načrtuje in usklajuje ali sklepa pogodbe.

NPE se oblikuje namensko za posamezno operacijo v taki velikosti, da logistično podpira delovanje vseh enot SV v operaciji. Nacionalni podporni element za enote SV organizira in usklajuje sprejem in namestitve osebja, ki prihaja v območje delovanja ali se od tam vrača. Med operacijo zagotavlja neprekinjenost logistične podpore iz Republike Slovenije ter usklajuje logistično podporo države gostiteljice ali iz civilnih virov (Vojaška doktrina, 2006, str. 82).

Obveznost sodelujočih držav v skupnih operacijah je, da na logističnem področju zagotovijo enakopraven delež med vrstami sil glede na vlogo v bojnem delovanju, skladno z velikostjo celotnega prispevka v operaciji. Tako je SV obvezana, da v zavezniške operacije prispeva tudi svoje logistične vire.

Prednosti večnacionalne logistične podpore so:

- zmanjšanje oziroma koncentracija človeških in logističnih virov posameznih držav v operacijah,
- optimizacija procesov,
- skupna uporaba nacionalnih strokovnjakov (če ima posamezna država strokovnjaka za neko področje, ga lahko uporabijo tudi druge države),
- povečanje interoperabilnosti (alternativne večnacionalne logistične metode z učenjem in izkušnjami povečajo interoperabilnost in zaupanje),
- zmanjšanje stroškov (končna cena pri mednarodni izmenjavi na logističnem področju je manjša za vse udeležence).

Omejitve večnacionalne logistične podpore:

- raven kakovosti logistične podpore (ustreznost doseganja primerne standarda za države, ki jim je logistična podpora namenjena),
- pripravljenost držav za zagotovitev posameznih logističnih funkcij (prednostne naloge, pravne omejitve, zagotovitev lastnih sil ...).

Logistiki SV imajo pri delovanju sil, ki jih vodi Nato, sami ali v sodelovanju z drugimi sodelujočimi državami, nalogo organiziranja in sprejema lastnih ali zavezniških enot, njihovečasne namestitve, pomoči pri napotitvi enot na območje operacije ter njihovega vključevanja v nadrejeno enoto.

Sprejem enot vključuje vse dejavnosti priprav, sprejema in oblikovanja posamičnih enot, tako osebja kot materialnih sredstev, v nadaljevanju pa njihovo vzdržljivost in povezavo z nacionalno oskrbovalno potjo.

Začasna namestitve enot združuje, oblikuje in organizira prihajajoče enote v celovite bojne enote in jih pripravlja za nadaljnji premik na območje operacije.

Napotitev na območje operacije predstavlja podporo varnemu premiku enote do končnega cilja. Glavni namen napotitve je operativni premik enote do njenega cilja, ki naj poteka brez večjega izčrpanja (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 30-32).

4.3 SPLOŠNO O LOGISTIČNI ZAGOTOVITVI SVNKON NA OPERACIJI V OKVIRU ISAF

SV v Afganistanu sledi možnostim logistične oskrbe, ki so na voljo v coni operacije. Pri tem je najprej na podlagi sporazuma dogovorjeno sodelovanje med SV in državo, ki ima vlogo vodilne države v sektorju, v katerem delujejo sile SV. Medsebojne odnose pri logistični zagotovitvi so podrobneje definirane v tehničnem sporazumu med obema državama.

Drugi del logistične zagotovitve SVNKON prejema preko nacionalne logistične podpore iz Slovenije. Gre za tiste logistične potrebe, ki jih ni možno prejemati na področju operacije zaradi specifične opreme, ki jo SV ima v svoji oborožitvi. Velik del te zagotovitve pomeni zagotavljanje streliva za celoten kontingent, predvsem pa vzdrževanje opreme na tehnični ravni vzdrževanja in zagotavljanja rezervnih delov za popravila, ki jih enota v okviru svojih zmožnosti opravlja na terenu v času izvajanja operacije.

Rotacija in strateški transport je prav tako v domeni nacionalne logistične zagotovitve. Gre za zelo kompleksno logistično nalogo, kjer pri izvedbi sodeluje najprej operativni nivo logistike SV iz sestave poveljstva sil SV, enote, ki gre na izvajanje naloge, NPE, poveljstvo ISAF, ki nadzira in koordinira premike enot znotraj cone. Organizacija in naloge logistične zagotovitve takega premika so podrobneje opisane v nadaljevanju.

Del svojih logističnih potreb SVNKON zadovoljuje tudi preko zunanjih pogodbenih izvajalcev, ki delajo v coni operacije. Kontakte z možnimi izvajalci načeloma zagotavlja vodilna država za neposredno sodelovanje in koordiniranje take oskrbe pa je zadolžen NPE.

Od teoretično opisanih možnosti logistične zagotovitve znotraj operacije NATO v Afganistanu, kljub priporočilom poveljstva NATO, do sedaj še vedno ni prišlo do formiranja multinacionalnih logističnih enot. Naslanjanje SVNKON na to obliko logistike je trenutno še nemogoče, pričakovati pa je določene spremembe na tem področju v bližnji prihodnosti. Taka rešitev bo zahtevala določene spremembe tudi znotraj slovenskega kontingenta, zelo verjetno pa je tudi to, da bo potrebno del teh skupnih logističnih zmogljivosti zagotoviti tudi iz sestave SV (Harc Slavko, 2009, str. 31-32).

4.4 LOGISTIČNE OBVEZNOSTI VODILNE DRŽAVE V SEKTORJU

Najpogostejša oblika skupne logistične podpore je podpora na podlagi sporazuma z vodilno državo na operaciji ali v okviru višje enote. V okviru ISAF se SV v delu logistične zagotovitve naslanja vodilno državo v sektorju. Podrobnosti sodelovanja so zapisane v tehničnem sporazumu med ministrstvom za obrambo obeh držav. Sporazum je bil podpisan že ob začetku sodelovanja z italijansko vojsko in je bil nadgrajen tako, kot se je spreminjala struktura slovenskih sil na misiji.

Zadnji sporazum je bil podpisan v septembru 2008. Sporazum se nanaša na tisti del slovenskih enot, ki delujejo v okviru italijanskega sektorja. Glavna področja, ki jih sporazum definira, so: uvodna splošna določila, zagotavljanje nastanitvenih kapacitet, prehrana za vojake nastanjene v italijanski bazi, dovajanje sil v cono delovanja in njihov povratek z misije, medicinska zagotovitev, način plačevanja uslug in storitev ter ostala zakonska in prehodna določila. V nadaljevanju bodo podani glavni poudarki s področja logistične zagotovitve, ki definira medsebojne obveznosti obeh strani sporazuma.

4.4.1 Nastanitev

Italijanska in ameriška vojska po sporazumu zagotavljata namestitvene kapacitete za pripadnike SV in za to zaračunava dogovorjeno najemnino glede na število vojakov, ki bo te kapacitete koristilo. SV po sprejemu kapacitet odgovarja za njihovo namensko koriščenje in vzdrževanje, kakršno koli premikanje ali dograditev teh kapacitet pa lahko izvaja le po predhodnem dovoljenju italijanske ali ameriške vojske in na stroške SV.

4.4.2 Zagotavljanje prehrane

Italija in Amerika se s sporazumom zavezujeta, da bo za SV zagotavljala tako prehrano kot tudi jedilniške kapacitete na nivoju, ki ga nudi svojim vojakom na misiji. Obračun obrokov se izvaja po definiranem ceniku.

4.4.3 Dovajanje enot v cono operacije in njihov povratek v Slovenijo

Dovajanje sil in njihov povratek v Slovenijo je nacionalna odgovornost Slovenije. SV za transport na/iz območja delovanja koristi zmogljivosti zračnega transporta ameriške in italijanske vojske proti dogovorjenemu plačilu. Ne glede na način premika je Slovenija dolžna enote ustrezno pripraviti in usposobiti za izvajanje nalog na misiji. Za normalen premik je potrebno urediti tudi vse administrativne formalnosti za osebe in carinsko deklaracijo za premik materialnih sredstev v cono operacije.

4.4.4 Zagotavljanje medicinske podpore

Slovenski vojaki morajo biti na operacijo napoteni z opravljenimi potrebnimi preventivnimi cepljenji in osebnim kompletom za prvo pomoč. Na območju delovanja se vsi oboleli ali ranjeni se najprej napotijo v ROLE 1. Zdravstveno pomoč do nivoja ROLE 1 zagotavlja ITA/USA. V primeru, ko je potreben višji nivo zdravstvene oskrbe, transport v ROLE 2 ali

ROLE 3 je nacionalna odgovornost ob pomoči države voditeljice na območju delovanja., strateški transport v Slovenijo pa je nacionalna odgovornost.

4.4.5 Ostale usluge in storitve

Vodilna država je odgovorna za vse ostale storitve, ki jih enote potrebujejo za svoje delovanje. Sproti mora dostavljati cene posameznih storitev in uslug poveljniku SVNKON. Podrobnejša razdelitev odgovornosti med ITA/USA in Slovenijo, ki zagotavlja vojaško enoto, je podana v aneksu A, ki je povzet v nadaljevanju.

4.4.6 Praktično izvajanje logističnih nalog iz tehničnega sporazuma

Oskrba z vodo in hrano poteka na podlagi sporazuma in jo zagotavlja Italija v bazi "Arena" Herat, kjer so nastanjeni pripadniki SV, ki delujejo v poveljstvu ISAF, v bazi "Stone" Herat pa je priprava hrane v odgovornosti ameriške vojske. V Balabaluku je priprava hrane nacionalna odgovornost. Po sporazumu Slovenija plačuje obroke po trenutno veljavnem ceniku, ki ga ob vsaki spremembi ITA/USA dostavi poveljniku SVNKON. Hrana se plačuje negotovinsko tako, da na podlagi naročil in realiziranih obrokov ITA/USA vojska poveljniku dostavi informativni izračun za plačilo negotovinskih stroškov, kjer so poleg hrane zajete še usluge, ki jih ITA/USA po TS opravlja za potrebe SV. Ko poveljnik SVNKON s podpisom potrdi, da je količina hrane pravilna ter da so bile opisane usluge izvedene, ITA/USA vojska izstavi račun za prehrano in storitve neposredno v Slovenijo, kjer se ta obračun potrdi in plača na račun ITA/USA vojske. ITA/USA vojske po potrebi dobavlja tudi artikle prehrane v primerih, ko SV želi sama pripraviti določene obroke. Najpogosteje je to ob kakih svečanostih, še bolj pa pride to v poštev, ko se kaka manjša slovenska manjša enota za krajši čas prerazporedi izven ustaljenih baz, kjer ni zagotovljene prehrane. Prehrana naših pripadnikov je možna tudi v drugih bazah v Afganistanu, pri čemer se SV tako hrano obračuna po ceniku, ki velja za konkretno bazo, račun pa država, ki vodi kuhinjo v taki bazi, pošlje v NPE SVNKON.

Za bivanje v prostorih se za objekte, ki niso v lasti SV, plačuje najemnina. Čiščenje nastanitvenih kapacitet izvajajo izvajalci, ki jih po pogodbi zagotavlja vodilna država, ki vodi nastanitveno enoto določene baze.

Pranje perila, ki ga po TS prav tako izvaja vodilna država na območju delovanja, poteka preko le-te oz. pri najetem zunanjem izvajalcu. Za vsako vrečo perila, ne glede na težo, Slovenija plačuje 2 evra. Storitve je kvalitetno opravljena, zagotavlja pa vračilo predanega perila v dveh dneh.

4.5 SESTAVA IN NALOGE NACIONALNEGA PODPORNEGA ELEMENTA

4.5.1 Organiziranost in sestava NPE

Nacionalni podporni element je vmesni člen med nacionalno logistiko v Sloveniji ter skupno logistiko, ki jo organizira NATO v operaciji na eni strani in logističnimi potrebami, ki jih ima SVNKON z druge strani. Čeprav je obseg potreb odvisen tudi od velikosti slovenske enote na misiji, pa je ta element načeloma enak, saj je potrebno z njegovim delovanjem pokriti vsa funkcijska področja iz različnih segmentov dela. Podporo delovanja kontingenta NPE izvaja iz zalog, ki jih skladišči pri sebi, preko sklenjenih mednarodnih pogodb, z nabavo določenih artiklov iz Slovenije ter z neposredno nabavo v coni delovanja.

NPE ISAF je sestavljen iz različnega števila pripadnikov, ki je odvisno od velikosti kontingenta. Elementi, ki sestavljajo NPE so poveljnik, namestnik, referent za operativno-logistične zadeve, referent za zveze in komunikacijsko informacijske sisteme, referent za oskrbo, vzdrževanje, finance ter celostno skrb za pripadnike SV, mehaniki in vozniki.

4.5.2 Naloge NPE

Naloge NPE pred vsakim odhodom kontingenta določi poveljnik PSSV v svojem povelju, saj gre za zmogljivost, ki je za realizacijo nalog odgovorna poveljniku PSSV. V povelju za napotitev poveljnik pristojnost nad NPE preda poveljniku SVNKON. Med najbolj pomembne naloge, ki jih NPE opravlja, spadajo:

- Logistična in štabna podpora poveljniku SVNKON.
- Priprava sredstev in moštva za premik ob rednih rotacijah enot (v sodelovanju s centrom za premike v Sloveniji).
- Vzdrževanje stalne povezave s Slovenijo (VEP, satelitska zveza, telefonska zveza, internet).
- Izvajanje in skrbništvo nad vsemi mednarodnimi sporazumi o logistični zagotovitvi SVNKON v coni operacije in podajanje predlogov za dopolnitev ali spremembo le-teh.
- Sklepanje pogodb z možnimi dobavitelji in potrebna nabava materiala in zagotavljanje storitev za potrebe kontingenta (npr. poštna storitve, redno vzdrževanje vozil, komunikacijske povezave ipd.).
- Vodenje skladiščnega in finančnega poslovanja.
- Hranjenje dodatne rezervne količine streliva in ostalih MS za izredne razmere v coni operacije za celoten SVNKON.
- Naročanje potreb za dopolnitev SVNKON iz Slovenije.
- Urejanje vse potrebne dokumentacije in pošiljanje ali sprejemanje materiala iz Slovenije ter dostava materiala do naročnika.
- Urejanje rednih in izrednih potovanj pripadnikov kontingenta (rotacija, redni in izredni dopust ter obiski).
- Organizacija kulturnih in športnih srečanj.
- Usklajevanje zdravstvene oskrbe za pripadnike SV na MOM. Ko je to potrebno, NPE sodeluje pri organizaciji urgentnega prevoza obolelih oz. mrtvih iz cone operacije v Slovenijo.
- Spremlja nudenje uslug, ki jih vodilna država izvaja na podlagi TS, in potrjuje izstavljanje račune za dobavljeno blago in storitve.
- Skrb za neprekinjenost stacionarnih zvez in povezavo tako NPE kot SVNKON s Slovenijo ter dodatno zagotavljanje računalniške povezave za potrebe celostne skrbi za pripadnike kontingenta.

4.6 PREDLOGI IZBOLJŠAVE LOGISTIČNE PODPORE SLOVENSKE VOJSKE V AFGANISTANU

V tej točki bom vključila svoje lastne izkušnje, ki sem jih pridobila v Afganistanu, kot poveljnica NPE SVNKON ISAF 10, na podlagi katerih lahko predlagam posamezne izboljšave, ki so nujno potrebne.

Logistična podpora v Afganistanu temelji predvsem na nacionalni logistiki in na večnacionalni podpori, ki jo praviloma zagotavljajo večje oborožene sile. Ali je nacionalna logistična podpora ustrezna in zagotavlja zahteve sodobne oborožene sile, pa je vprašanje, na katerega bom poskušala odgovoriti v nadaljevanju.

Nacionalna logistična podpora je naloga NPE, pri večnacionalni podpori, pa se ta oblika logistične podpore lahko prikaže kot specializirana vloga vodilne država ali večnacionalna združena enota za logistično podporo, ki se izvaja s pogodbami o sodelovanju in tehničnimi sporazumi mednarodnem sodelovanju. Vendar pa večnacionalna podpora vselej predstavlja tudi pomanjkljivosti, še posebej ob izrednih dogodkih ter ob morebitnih hitrih premikih enot. Takrat majhne države čakajo na zmogljivosti večjih oboroženih sil, ki pa se vselej tudi same srečujejo z omejitvami pri hitrih spremembah logistične podpore.

Vojaško logistiko v Afganistanu lahko razvrstimo po naslednjih fazah:

- priprave pred odhodom na MOM,
- izvedba premika na področje operacije,
- nastanitev pripadnikov SVNKON, načrtovanje in potek logističnih dejavnosti v času izvajanja nalog na območju operacije, in processing,
- izvajanje logistične podpore na območju operacije,
- vrnitev pripadnikov SVNKON in konsolidacija, out processing.

4.6.1 Priprave pred odhodom na MOM

Z logističnega stališča so priprave na misijo ena od najbolj kritičnih faz, ki jih je potrebno opraviti, če želimo izvesti uspešno logistično podporo enoti, ki bo sodelovala v MOM. Priprave za odhod na MOM se morajo začeti pravočasno. Enotam, ki sodelujejo v MOM, pa se mora zagotoviti ustrezne pogoje za izvedbo naloge. Vendar priprave pred odhodom na MOM ne zagotavljajo popolnih priprav, je potrebno priprave nadaljevati tudi pri prevzemu nalog na sami operaciji. Pri primopredaji dolžnosti se logistične enote srečajo z dejanskimi potrebami, pomanjkljivostmi in tudi z novimi načrtovanimi aktivnostmi. Tako morajo odgovorni za logistično podporo na misiji, nenehno sodelovati in predvsem na ustrezen način tudi poročati nadrejenemu poveljstvu v Slovenski vojski ter tako zagotoviti ustrezne priprave novi ekipi.

Iz tega logističnega stališča pa je enotam potrebno zagotoviti:

- manjkajočo opremo,
- izvesti prevoz oziroma transport na območje izvajanja operacije,
- pogoje za namestitev, bivanje in delo,
- neprekinjeno oskrbo za življenje in delo v območju operacije,
- tehnično in zdravstveno oskrbo za pripadnike enote,
- pogoje za vrnitev oziroma zamenjavo enote.

V fazi priprav se izdelata vsa potrebna dokumentacija za izvedbo premika, zagotavlja se in izvaja ustrezno pakiranje in natovarjanje sredstev ter zagotavlja brezhibna vozila s katerimi se bo izvedel premik. Šele ko so izpolnjeni ti pogoji, lahko začnejo izvajati premik.

Pred izvedbo samega prvega premika na območje delovanja se pošlje v območje izvajanja naloge tako imenovano predhodnico, ki pa je ne smemo enačiti z poveljniškim ogledom ali izvidovanjem. Njihova naloga je, da kot delovna sila zagotovi pogoje za namestitev glavnine, ki v območje izvajanja naloge pride pozneje. Sestavljena je iz večjega dela logistov, vezistov in vojakov. Pomembno je, da se predhodnica pošlje v območje izvajanja naloge najmanj tri dni in največ štirinajst dni pred prihodom glavnine.

4.6.2 Premiki in transporti

Pred vsakim premikom ali transportom se izvajajo vse potrebne dejavnosti, ki so potrebne za varen in nemoten premik ali transport. Zagotovitev vozil za izvedbo premikov in transportov je vedno v pristojnosti nacionalne logistike.

- Cestni premik se uporablja za izvedbo premika enote v območje delovanja na krajših razdaljah. Uporablja se predvsem za prevoz cestnih tovornih, terenskih in specialnih vozil in moštva. Ta vrsta premika se izvaja v obliki vojaških kolon. Organiziranje vojaških kolon pa predstavlja dodatna materialna tehnična sredstva ter predvsem ustrezno število voznikov. Pri tem je ključnega pomena varovanje, telekomunikacije, izveka, počitek ter druge aktivnosti.
- Železniški premik se uporablja za premik oklepnih bojnih vozil enote, ker je najprimernejši in najcenejši. Izvaja se s specialnimi, izrednimi vlakovnimi kompozicijami - konvoji.
- Letalske prevoze izvaja slovenski letalski prevoznik Adria Airways in se uporabljajo predvsem za prevoz osebja in moštva SV. Drugi letalski prevozi za izvedbo premika tovora, pa se izvajajo v skladu s podpisanim sporazumom SALIS (Strategic Airlift Interim Solution), kar predstavlja začasno rešitev strateškega letalskega transporta.

- Pomorski transport je najbolj razširjen in najzmogljivejši glede na količino in tonažo transportnih sredstev. Uporablja se za prevoz moštva, vozil in MTS.

4.6.3 Namestitev

Po prihodu enot in sredstev v območje delovanja, sledi namestitev, ki je organizirana v ustrezno zavarovani bazi, kjer so nastanjeni pripadniki SVNKON na misiji.

4.6.4 Organiziranje oskrbe

Oskrba se organizira po treh metodah:

- dostava po načrtih - PUSH (predvidljiva in količinsko znana poraba po osebi na dan, 55 l vode in po 3 obroki),
- prevzem po zahtevkih - PULL (nepredvidljive zadeve, ki jih ne morejo načrtovati in jih zato dostavljajo na osnovi zahtevkov podrejenih enot),
- kombinirana metoda, ki združuje obe prej navedeni metodi (Koncept preoblikovanja vojaške logistike, 2003, str. 24).

Metode oskrbe se izvajajo na tri načine:

- PREVZEM; predstavlja razdelitev na oskrbovalni točki, kjer uporabnik prevzame blago na vnaprej določeni oskrbovalni točki,
- DOSTAVA; predstavlja distribucijo blaga logistične enote neposredno do uporabnika in enot,
- kombinacija zgornjih dveh načinov (Koncept preoblikovanja vojaške logistike, 2003, str. 24).

Oskrba s sredstvi je razdeljena na 5 razredov:

- RAZRED I, kjer vso prehrano in vodo zagotavlja vodilna država na misiji,
- RAZRED II, so sredstva in oprema, ki so v naši nacionalni pristojnosti in zagotavljajo orožje, vojaško in drugo opremo, MS, ki so zajeta v formacijah in kriterijih pripadanja,
- RAZRED III, zastopajo goriva in maziva, ki jih zagotavlja vodilna država,
- RAZRED IV, zaradi specifičnega materiala temelji na dogovorih in sporazumih in jih zagotavlja vodilna država,
- RAZRED V, je oskrba s strelivom in minskoeksplozivnimi sredstvi (MES) in je vedno v naši nacionalni pristojnosti.

4.6.5 Vzdrževanje

NPE SVNKON ima v svoji sestavi določeno število usposobljenih strokovnjakov, ki za svoje potrebe izvajajo vzdrževalna dela na I. stopnji in II. stopnjo tehničnega vzdrževanja. III. stopnja in druga popravila, ki jih ni mogoče popraviti na območju delovanja se preko NPE zamenjajo oziroma transportirajo nazaj v Slovenijo. NPE naj bi imel minimalno količino potrebnih sredstev v svojih skladiščih.

Strokovno osebje iz NPE, se po potrebi lahko doda ali razporedi v druge logistične enote delavnice.

Sistem oskrbe z nadomestnimi in rezervnimi deli je enak kot v matični državi; enota posreduje zahtevek v NPE, ta pa sredstvo zagotovi iz svoje zaloge, ga poišče v Sloveniji ali ga naroči preko sklenjenih pogodb. Pri tem je zelo pomembno natančno vodenje predpisane tehnične dokumentacije kot so delovni nalogi, dnevnik popravil, evidenca porabljenih in vgrajenih rezervnih delov ...), saj tako natančna evidenca zagotavlja nadzor nad porabljenimi in vgrajenimi deli, hkrati pa opravičuje delo mehanikov.

4.6.6 Zdravstvena zagotovitev

Natančna pristojnost zdravstvene zagotovitve je v naprej določena s pogodbami o sodelovanju in TS med sodelujočimi državami za vsako mirovno misijo posebej. Slovenski

vojaki so na MOM napoteni z opravljenimi potrebnimi preventivnimi cepljenji in osebnim kompletom za prvo pomoč. Zdravstveno pomoč do nivoja ROLE 1 zagotavlja v Afganistanu zagotavljajo vodilne države v območju delovanja. Strateški transport v Slovenijo pa po potrebi zagotavlja SV.

Pod zdravstveno zagotovitev moramo šteti tudi veterinarsko postajo, ki skrbi za neoporečnost vode in hrane, deratizacijo, razkuževanje prostorov ter zdravstveno varstvo službenih psov, ki sodelujejo na MOM.

4.6.7 Infrastruktura

Vojaška infrastruktura zajema zagotovitev vojaških kompleksov z nepremičninami za namestitve in oskrbo ljudi ter varovanih objektov za hrambo in vzdrževanje MS. Sem spadajo tudi prometna povezava, energetska omrežje, komunalna infrastruktura, telekomunikacije in tehnično varovanje vojaške baze. Infrastrukture je pod pristojnostjo vodilne države na območju delovanja.

Nacionalna logistika v Afganistanu zagotavlja vsem pripadnikom SVNKON stik z matično državo Slovenijo preko televizije, interneta in telefonije brez doplačila. To je omogočeno na podlagi individualnih pogodbah z zunanjimi operaterji in izvajalci, ki so prisotni na območju izvajanja operacije. Vsak pripadnik ima v bazi »Arena« Herat tudi možnost individualnega priklopa na internet, ki ga zagotavlja italijanska vojska preko svojega zunanjega operaterja in se zato mesečni stroški porabe interneta zaračunavajo individualno po pogodbi.

Omeniti je potrebno tudi, da NATO v tem segmentu opredeljuje tudi področje ekologije ali varovanja okolja in izvajanje protipožarne zaščite.

4.6.8 Finančna zagotovitev

Finančna zagotovitev je vedno v nacionalni pristojnosti, sredstva pa se uporabljajo v skladu s finančnimi predpisi sodelujoče države. Finančni del logistike v MOM ima po navadi na voljo določeno vsoto denarnih sredstev (gotovine) v tuji valuti. Količina denarnih sredstev ni v vsaki rotaciji enaka. Namen teh denarnih sredstev je, da se plačujejo razne usluge, storitve, nastale škode, lahko tudi za kupovanje prehranskih artiklov, rezervnih delov... .

4.6.9 Vrnitev in konsolidacija

SVNKON na MOM načeloma deluje šest mesecev. Že ob sami napotitvi se mora vedeti ali je kontingent zadnji, ki bo sodeloval na MOM, ali pa ga bo zamenjala naslednja redna rotacija druge enote. Od tega so odvisni vsi nadaljnji postopki za uspešno vrnitev enote v matično državo Slovenijo.

Enota, ki je bila na območju izvajanja MOM in jo nadomesti naslednja enota, se postopki vračanja ne razlikujejo dosti od postopka napotitve na območje izvajanja na MOM. V tem primeru se realizirajo naslednje naloge:

- zagotovijo se zunanji in notranji leti, s katerimi bomo izvedli premik,
- izdelajo se potrebna dokumentacija za izvedbo premika,
- izvede se ustrezno pakiranje in natovarjanje sredstev,
- manevrski del kontingenta prvi zapusti območje izvajanja MOM, logistika in preostali del predhodnice pa zadnji.

Po vrnitvi pripadnikov enote z MOM sledi obdobje konsolidacije, ki zajema slovesen sprejem pripadnikov po opravljeni misiji. Izvede se postroj pripadnikov in se jim podelijo medalje in priznanja. Po vrnitvi je potrebno vrniti posebno opremo, pripadniki opravijo ankete in individualne pogovore s psihologom ter vse potrebne zdravniške preglede, zberejo se ocene in mnenja za evidentiranje, kar služi kasneje kot izhodišče za odpravljanje napak in slabosti, izdelajo se poročila, pripadniki začnejo koristiti dopuste.

5 ZAKLJUČEK

Republika Slovenija se je v mirovne misije vključevala že v obdobju, ko je delovala znotraj partnerstva za mir, z vstopom v zavezništvo pa je to postala tudi njena obveznost. Prvi kontingenti so se logistično naslanjali v glavnem na vodilne države na območju delovanja, z večanjem svojih kontingentov, pa je bilo potrebno vse večjo pozornost posvečati tudi lastni logistični podpori enot na misijah. Tako morajo oborožene sile pokrivati premike, oskrbo z živili, oskrbo z gorivi, zdravstveno oskrbo, telekomunikacije, mobilno infrastrukturo, visoko zmogljiva transportna sredstva, varovanje, inženirske enote, itd., ki morajo delovati tako na kopnem, kakor v pomorskem okolju ali v ekstremnih razmerah.

Slovenija se v tem času ni odločila za vodenje lastne baze. Tudi v bodoče zaradi omejujočih virov, ki jih Slovenska vojska ima za izvajanje operacij v podporo miru, ni pričakovati odpiranje lastnih baz, saj si Slovenska vojska ter Republika Slovenija zaradi svoje majhnosti ne more privoščiti ustrezne logistične podpore. Logistična zagotovitev bo zato še naprej ostala kombinacija med nacionalno logistiko in logistiko, ki jo bo na področju delovanja moč dobiti od drugih držav, in sicer od vodilne države v operaciji kot nacionalnega specialista za določeno logistično področje ali z naslanjanjem na mednarodne logistične enote. S tem kontingent sicer izgublja del svoje elastičnosti in samostojnosti, je pa tak način logistične zagotovitve v trenutnih pogojih manj zahteven in bolj ekonomičen. Glede na to, da praktično vse države poskušajo zmanjšati stroške delovanja svojih oboroženih sil, je jasno, da tudi večje oborožene sile sodelujejo med seboj in se dopolnjujejo. Tako se v skladu z posebnimi načrti izmenično zagotavlja logistična podpora na posameznih področjih, kjer je potrebno večje število tehnične opreme in predvsem ustrezno usposobljenega kadra.

Tako je bila namen diplomske naloge preučiti ali se tudi v praksi upošteva in izvaja Natov novi koncept logistične podpore v mednarodnih operacijah v podpori miru, ki se nanaša na večnacionalno logistično podporo. Prav tako je namen naloge ugotoviti, kako in na kakšen način se dejansko zagotavlja logistična podpora SV v mednarodnih operacijah v podpori miru, kateri problemi pri tem nastajajo ter kje in kako poiskati morebitne rešitve.

Slovenska vojska z leti intenzivno razvija ter predvsem opremlja svoje logistične enote, s čimer poskuša zagotavljati samozadostnost v čim večjem obsegu. Vendar pa je ključni element vsake logistične podpore zavedanje, kako obsežno je to področje ter da se potrebe po logistični podpori oboroženih sil iz leta v leto stopnjujejo. Zato je uspeh in učinkovitost oboroženih sil vselej odvisna od logistične podpore.

Povsem jasno je, da ta trenutek Slovenija v celoti še ne bo mogla sama zagotavljati vseh logističnih potreb SVNKON. Ob današnjih varčevalnih razmerah pa se avtomatično postavlja tudi vprašanje ali je trenutni izbor in delitev najbolj ekonomična in seveda tudi najbolj učinkovita, osnovno logistično vodilo pa mora ostati vedno enako. Torej, logistična zagotovitev je sicer lahko različna, vendar pa v nobenem trenutku ne sme vplivati na izvajanje operacije ali prikrajšati poveljnika pri izbiri optimalne rešitve za izvedbo naloge.

VIRI IN LITERATURA

1. AJP-4(A). Allied Joint Logistic Doctrine. NATO, 2003.
2. FURLAN, Branimir. Vojaška doktrina. PDRIU, Ljubljana, 2006.
3. JAZBEC, Milan. Vloga, organiziranost in delovanje OZN, NATA , EU in OVSE pri izvajanju operacij v podporo miru. V GEDER, Alan. Bilten Slovenske vojske, Vojaškostrokovna publikacija Slovenske vojske. MORS, GŠSV, Ljubljana, april 2009-11/št.1.
4. JELUŠIČ, Ljubica. Mirovne operacije in vloga Slovenije. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede Založba FDV, Ljubljana,2005.
5. Koncept preoblikovanja vojaške logistike. MORS GŠSV, Ljubljana, 2003.
6. PODBREGAR, Iztok. Skripta za predmet „ Vojaška logistika ". Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru, Celje, 2007.
7. Logistika: Katalog tehnike 670. POVLOGB. MORS, SV, Ljubljana.
8. TOPORIŠIČ, Jože. Slovenski pravopis. Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Znanstveno raziskovalni center SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Založba ZRC, Ljubljana, 2007.
9. Slovar slovenskega knjižnega jezika. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 2006.
10. ŽURMAN, Milan. Doktrina vojaške logistike. MORS, PDRIU, Ljubljana, 2008.
11. HARC, Slavko. Logistična podpora NATO vodene operacije na Kosovu. Magistrska naloga. Univerza v Mariboru, Fakulteta za logistiko, Celje, 2009. Dostopno na: <http://dkum.uni-mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stI0=Avtor&niz0=Slavko+Harc> [Povzeto 09.08.2011].
12. Pomen besede Self-sufficiency. Dostopno na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Self-sufficiency> [Povzeto 15.08.2011].
13. Pomen kratice NATO. Dostopno na: <http://sl.wikipedia.org/wiki/NATO> [Povzeto 15.08.2011].
14. AAP-6. NATO glossary of terms and definitions, NATO Standardization Agency (NSA), Brussels, Belgium, 2010. Dostopno na: <http://www.nato.int/docu/stanag/aap006/aap-6-2010.pdf> [Povzeto 12.08.2011].
15. Public Diplomacy Division. NATO Handbook. NATO Public Diplomacy Division, Brussel, Belgium, 2006. Dostopno na:<http://www.nato.int/docu/handbook/2006/hb-en-2006.pdf> [Povzeto 10.08.2011].

SEZNAM SLIK IN TABEL

Kazalo slik:

Slika 1: Razporeditev NATO ISAF v Afganistanu.....	3
Slika 2: Funkcionalna področja logistične podpore Slovenske vojske	10

Kazalo tabel:

Tabela 1: Primerjava izbranih značilnosti štirih mednarodnih organizacij.....	2
---	---

OPREDELITEV SLOVENSКИH KRATIC

BK	bojni komplet
BS	bojna skupina
DI	dnevne izgube
DOS	dan oskrbe
EU	Evropska unija
EZ	enotovna zaloga
GŠSV	generalštab Slovenske vojske
ISLO	informacijskega sistema logistike
IS PINK	informacijski sistem poveljevanja in kontrole
KIS	komunikacijsko informacijski center
LEP	mornariška enota
LOGB	logistični bataljon
LOGE	logistična enota
LOGEVOJ	logistična enota vojašnice
LOGP	logistični polk
LZD	Logistična zagotovitev delovanja
MF	Ministrstvo za finance
MO	Ministrstvo za obrambo
MOM	mirovne operacije in misije
MORS	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
MS	materialna sredstva
MZ	Ministrstvo za zdravje
NCKP	nacionalni center za koordinacijo premikov
NPE	nacionalni podporni element
OP	odobrena poraba
OT	oskrbovalna točka
OTK	operativno tehnični kriteriji
OVSE	organizacija varnostnega sveta
OZN	organizacija združenih narodov
PEZ	poveljstva, enote in zavodi
p/o	poškodovani/oboleli
PP	poveljstvo za podporo
PSSV	poveljstvo sil Slovenske vojske
ROLE-1	nivo vojaške zdravstvene oskrbe
ROLE-2	nivo vojaške zdravstvene oskrbe
RK	Rdeči križ
RS	Republika Slovenija
SGN	služba za gradnjo in nadzor
SIMES	signalna in minsko eksplozijska sredstva
SV	Slovenska vojska
SVNKON	slovenski kontingent
TS	tehnični sporazum
VP	vojaška policija
VTP	vojaško teritorialno poveljstvo
VZE	vojaška zdravstvena enota
ZT	zbirna točka

OPREDELITEV ANGLEŠKIH KRATIC

AAP-6	NATO Glossary of Military Terms and Definitions (slo.: NATO slovar izrazov in definicij)
ACCIS	Command, Control and Information System (slo.: poveljevanje, nadzor in informacijski sistem)
ACO	Allied Co-ordination Operations (slo.: zavezniške usklajevalne operacije)
ACE	Allied Command (slo.: zavezniško poveljevanje)
ADAMS	allied deployment and movement system (slo.: zavezniški program za načrtovanje premika in razmestitve)
AJP-6(A)	Allied Joint Logistic Doctrine (slo.: doktrina združene zavezniške logistike)
AMCC	Allied Movement Co-ordination Centre (slo.: zavezniški center za usklajevanje premikov)
AOR	Area of Responsibility (slo.: območje odgovornosti)
Bi-SC	Reporting Directive -volume V - Logistic Reports (slo.: strateška direktiva za logistično poročanje - stopnja V logističnih poročanj)
JLSG	Joint Logisti Support Group (slo.: združeno poveljstvo za logistične premike)
KFOR	Kosovo FORce (slo.: sile za Kosovo)
LN	Lead Nation (slo.: vodilna država)
LOGBASE	Logistic Base (slo.: skupna logistična baza podatkov)
LOGIS	Logistic information system (slo.: logistični informacijski sistem zavezništva)
LOGREP	LOGistic REPorting (slo.: logistično poročanje)
MEDEVAC	Medical evacuation, Medevac or Medivac (slo.: medicinska evakuacija)
MILUs	Multinational Integrated Logistic Units (slo.: večnacionalne integrirane logistične enote)
MNBG-W	Multinational Battle Group West (slo.: večnacionalna bojna skupina zahod)
MNTF-W	Multinational Task Force West (slo.: večnacionalne bojne sile zahod)
MOU8	Multinational Organization Units 8 (slo.: Natove organizacijske enote, ki so formirane in delujejo na podlagi večnacionalnih pogodb)
NATO	North Atlantic Treaty Organization (slo.: organizacija severnoatlantskega sporazuma)
NATO HQ	NATO Headquarters (slo.: glavno poveljstvo NATA)
NCS	NATO Command Structure (slo.: Natova mirnodobna poveljniška struktura)
NFS	NATO Force Structure (slo.: Natova struktura sil)
NL	National Logistic (slo.: nacionalna logistika)

NRF	NATO Response Forces (slo.: Natove odzivne sile za hitro posredovanje)
NSE	National Support Element (slo.: NPE - nacionalni podporni element)
RSN	Role Specialist Nation (slo.: specializirana država)
SAF	Slovenian Armed Force (slo.: slovenske oborožene sile)
SALIS	(Strategic Airlift Interim Solution) (slo.: sporazum začasnega strateškega zračnega transporta)
UNSCR	UN Security Council Resolution (slo.: resolucija varnostnega sveta Združenih narodov)

SLOVAR ANGLEŠKIH BESED

commanding - poveljevanje

logistic support - logistična podpora

military base Villaggio - vojaška baza Villaggio Italia (italijanska vas)

outsourcing - zunanja oskrba

peacekeeping perations - mirovne operacije

public diplomaci division - oddelek za stike z javnostjo

self-sufficiency - samozadostnost

Wikipedia - spletna enciklopedija

In processing - postopki ob prihodu na območje delovanja

Out processing - postopki ob odhodu iz območja delovanja

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Tonja Delopst izjavljam, da sem avtor zaključne naloge z naslovom Zagotavljanje logistične podpore na MOM, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Boštjana Korelca.

Maribor, 22.11.2011

Podpis: